

Deklaracja środowiskowa Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego za rok 2025 (wydanie 1, edycja 3)

Warszawa, luty 2026

Słowo wstępne Dyrektora Instytutu

Szanowni Państwo,

Deklaracja Środowiskowa Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego za rok 2025 stanowi potwierdzenie konsekwentnej realizacji misji Instytutu, jaką jest wspieranie ochrony środowiska poprzez prowadzenie rzetelnych badań naukowych, działalność ekspercką oraz dostarczanie wiarygodnej wiedzy na potrzeby administracji publicznej i społeczeństwa. Publikacja niniejszej deklaracji jest wyrazem naszego zaangażowania w transparentne informowanie o wpływie działalności IOŚ–PIB na środowisko oraz o podejmowanych działaniach na rzecz jego minimalizacji.

Rok 2025 był kolejnym okresem funkcjonowania Instytutu w ramach Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami rozporządzenia EMAS, opartego na zasadach ciągłego doskonalenia, zgodności z przepisami prawa oraz odpowiedzialnego gospodarowania zasobami. Prowadzone działania koncentrowały się zarówno na utrzymaniu wysokich standardów środowiskowych w codziennej działalności organizacyjnej, jak i na dalszym rozwijaniu kompetencji badawczych w obszarach kluczowych dla polityki środowiskowej państwa i Unii Europejskiej.

W deklaracji przedstawiono aktualne informacje dotyczące aspektów środowiskowych, realizacji celów środowiskowych, wyników monitorowania wskaźników środowiskowych oraz działań podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyka i szanse. Szczególną uwagę poświęcono także wpływowi zmian organizacyjnych i infrastrukturalnych na efektywność środowiskową Instytutu oraz roli pracowników w kształtowaniu kultury odpowiedzialności środowiskowej.

Mamy nadzieję, że niniejsza Deklaracja Środowiskowa będzie stanowiła wiarygodne źródło informacji dla wszystkich zainteresowanych stron oraz potwierdzi, że IOŚ–PIB pozostaje instytucją, która nie tylko bada i ocenia stan środowiska, lecz również sama działa w sposób odpowiedzialny, zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju i dobrych praktyk zarządzania środowiskowego.

dr hab. Marcin Stoczkiewicz

Dyrektor IOŚ–PIB

Spis treści

Słowo wstępne Dyrektora Instytutu	2
Spis treści.....	3
1. Opis Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego	4
1.1. Zakres działania	4
1.2. Charakterystyka prowadzonej współpracy krajowej i zagranicznej.....	5
1.3. Zakres rejestracji w EMAS	15
2. System Zarządzania Środowiskowego	16
3. Najważniejsze oddziaływania na środowisko	19
4. Cele i zadania środowiskowe, działania w celu poprawy efektów działalności środowiskowej.....	34
4.1 Cele pośrednie w rozbiciu na poszczególne komórki organizacyjne Instytutu	34
4.2 Pozostałe działania realizowane na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska....	40
4.3 Działalność edukacyjna.....	48
Studia podyplomowe	48
Projekty edukacyjne.....	48
Organizacja seminariów, szkoleń i webinarów	49
Działalność wydawnicza.....	50
4.4 Cele środowiskowe, które bezpośrednio dotyczą działalności Instytutu i jego oddziaływania na środowisko.....	52
5. Wymagania prawne i inne, deklaracja zgodności z prawem	58
6. Zaangażowanie pracowników	60
7. Główne wskaźniki efektywności środowiskowej	63
8. Oświadczenie weryfikatora środowiskowego o zgodności działań organizacji z wymaganiami Rozporządzenia EMAS	70
9. Kontakt w zakresie EMAS	71

1. Opis Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego

1.1. Zakres działania

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy należy do kluczowych krajowych jednostek badawczych prowadzących działalność w obszarze ochrony środowiska. Został utworzony na podstawie zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 1 kwietnia 1986 r., natomiast w 2010 r. uzyskał status Państwowego Instytutu Badawczego. Zasady funkcjonowania IOŚ–PIB określa statut zatwierdzony przez Ministra Środowiska w dniu 2 listopada 2016 r., a nadzór nad działalnością Instytutu sprawuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Zgodnie z postanowieniami statutu, Instytut realizuje badania naukowe oraz prace badawczo-rozwojowe ukierunkowane na wspieranie rozwoju gospodarki w obszarach ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska. Zakres działalności IOŚ–PIB obejmuje również ocenę i monitoring stanu środowiska, a także realizację zadań wynikających z funkcjonowania Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami oraz innych obowiązków nałożonych przepisami prawa. Zakres działalności Instytutu obejmuje w szczególności:

- opracowywanie naukowych i technicznych podstaw ochrony środowiska oraz przyrody, obejmujących politykę ekologiczną państwa, programy przeciwdziałania zmianom klimatu, a także prowadzenie badań i prac rozwojowych w takich obszarach jak: kompleksowe badania środowiska (w tym procesów i skutków degradacji); politykę ekologiczną oraz strategię, programy i plany ochrony środowiska; ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem; przeciwdziałanie zmianom klimatu; ochrona przed hałasem; ochrona krajobrazu; ochrona żywych zasobów przyrody; ochrona i odnawianie biologicznie czynnej powierzchni ziemi; ochrona i odnawianie zasobów wodnych; gospodarka odpadami; oraz zarządzanie substancjami chemicznymi w środowisku; przystosowanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych na potrzeby praktyki;
- wykonywanie prac zapewniających skuteczną realizację zobowiązań wynikających z podpisanych i ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów dotyczących ochrony środowiska.

Na działalność naukowo-badawczą Instytutu składają się:

- badania podstawowe – prace teoretyczne i eksperymentalne nieukierunkowane na uzyskanie konkretnych zastosowań praktycznych;
- badania stosowane – prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne;
- prace rozwojowe – polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących wyrobów, procesów czy usług;
- badania komercyjne na zlecenie podmiotów zewnętrznych.

Kod NACE realizowanej działalności: 72.19.Z - Badania naukowe i prace rozwojowe pozostałe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych.

Ponadto, w Instytucie wdrożone są także inne systemy zarządzania, przyczyniające się do budowania kultury organizacyjnej opartej na dotrzymywaniu wymagań ciężących na organizacji. Są to następujące systemy:

- System Zarządzania w Laboratorium wg PN-EN ISO/IEC 17025 – w:
 - Laboratorium Fizykochemicznym;
 - Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska Puszcza Borecka;
 - Laboratorium Akustyki Środowiska.
- System Zarządzania Jakością wg ISO 9001 – w Zakładzie Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka.
- System jakości Dobra Praktyka Laboratoryjna wg OECD 23 – w Laboratorium Ekotoksykologii.

1.2 Charakterystyka prowadzonej współpracy krajowej i zagranicznej

IOŚ-PIB prowadzi szeroko rozwiniętą współpracę zarówno krajową, jak i zagraniczną. W zakresie współpracy krajowej prowadzone są liczne badania naukowe w ramach różnych projektów badawczych, zarówno z innymi ośrodkami naukowymi, jak i przedsiębiorstwami. Poza wspólnymi projektami badawczymi, IOŚ-PIB współpracuje z wieloma instytucjami w ramach sieci badawczych.

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy jest również aktywny na arenie międzynarodowej. Wśród najistotniejszych obszarów działalności, w ramach współpracy zagranicznej można wymienić:

- **DRONES360 - Fostering innovation and better skills match with the green and digital sectors through the integration of emerging technologies (DRONES, VR, AR) in VET.** Celem projektu DRONES360 jest promowanie transformacji cyfrowej, innowacji i atrakcyjności sektora kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) poprzez wprowadzanie

technologii dronów i rozszerzonej rzeczywistości w zielonych sektorach (ochrona i monitoring środowiska, rolnictwo, etc.), wyposażając studentów i trenerów VET w nowoczesne kompetencje. Rola instytutu to koordynacja projektu, implementacja pakietów edukacyjnych.

- **CiEc&DigSkills - Circular economy and digital skills.** Celem projektu jest stworzenie i przetestowanie innowacyjnej metodyki nauczania z wykorzystaniem środowisk cyfrowych, umożliwiającym uczniom naukę praktycznych umiejętności, zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki o obiegu zamkniętym. Celem jest również zwiększenie wykorzystania przez nauczycieli zaawansowanych technologii cyfrowych, umożliwiających uczniom nabycie umiejętności cyfrowych, w tym zawodowych. Rola instytutu to koordynacja jednego z pakietów roboczych i udział w realizacji wszystkich pakietów roboczych projektu, pilotaż opracowanych materiałów.
- **PARC – Partnership for the Assessment of Risks from Chemicals.** Nadrzędnym celem projektu Partnerstwo na rzecz oceny ryzyka związanego z chemikaliami jest promowanie współpracy europejskiej, postęp badań, zwiększenie wiedzy na temat oceny ryzyka chemicznego i szkolenie z zakresu odpowiednich umiejętności metodologicznych. Wyniki pomogą w uruchomieniu europejskich i krajowych strategii zmniejszających ryzyko stwarzane przez niebezpieczne chemikalia dla zdrowia i środowiska. Ponadto przyczynią się one do ograniczenia badań na zwierzętach i wdrożenia strategii oceny ryzyka nowej generacji. Celem operacyjnym projektu jest wygenerowanie nowych, łatwo dostępnych i użytecznych danych, wraz z nowymi metodami i narzędziami służącymi ocenie danych. W szczególności, PARC będzie rozwijać narzędzia do identyfikacji nowych, mniej niebezpiecznych substancji, które są zgodne z podejściem zrównoważonego rozwoju. Projekt wspiera strategię Unii Europejskiej w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz ambicję Europejskiego Zielonego Ładu „zero zanieczyszczeń”. Rola Zakładu Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka oraz Laboratorium Ekotoksykologii: Współpraca w opracowywaniu nowych narzędzi do oceny danych dotyczących substancji chemicznych z zakresu losu i zachowania.
- **Ogólnoeuropejskie badanie dalekiego transportu atmosferycznego pestycydów (Pan-European Study of Pesticides long-range Atmospheric Transport PESPAT)** – kampania pomiarowa dotycząca zawartości pestycydów w powietrzu atmosferycznym w Europie. Na Stacji Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” pobierane były próbki pyłu zawieszonego PM10 i analizowane pod kątem zawartości pestycydów. To kontynuacja kampanii i 2020 roku, przewidziana do realizacji w latach 2025 i 2026.
- **Europejski Program Monitoringu i Oceny (European Monitoring and Evaluation Programme EMEP)** – organizacja odpowiedzialna za naukowe podstawy działania

Konwencji w sprawie Transgranicznego Zanieczyszczania Powietrza na Dłkie Odległości i współpracę międzynarodową w zakresie rozwiązywania problemów związanych z transgranicznym transportem zanieczyszczeń atmosfery. Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” wspólnie z Laboratorium Fizykochemicznym prowadzi monitoring zanieczyszczeń atmosfery wg programu EMEP, w ramach umowy z GIOŚ. Przekazywane z Polski do EMEP dane są wykorzystywane m.in. w raportach na temat jakości powietrza w Europie, opracowywanych przez organa konwencji LRTAP, a wyniki ze Stacji KMS „Puszcza Borecka” wykorzystywane są do kalibracji i weryfikacji europejskich modeli dyspersji.

- **Globalny Program Monitorowania Atmosfery (Global Atmosphere Watch GAW/WMO)** - program koncentruje się na budowaniu jednolitego, skoordynowanego globalnego zrozumienia składu atmosfery, jego zmian i pomaga w lepszym zrozumieniu interakcji między atmosferą, oceanami i biosferą. Koordynuje wysokiej jakości obserwacje składu atmosfery w skali globalnej i lokalnej, współtworząc nową generację produktów i usług opartych na badaniach. W programie GAW uczestniczy około 100 krajów. Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” prowadzi monitoring atmosfery wg programu GAW/WMO w ramach umowy z GIOŚ.
- **Międzynarodowy Program Współpracy w zakresie Monitorowaniu Zintegrowanego i oceny Wpływu Zanieczyszczenia Powietrza na Ekosystemy (International Co-operative Programme on Integrated Monitoring of Air Pollution Effects on Ecosystems ICP IM)** - zintegrowany monitoring ekosystemów odnosi się do równoczesnego pomiaru właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych ekosystemu w czasie i w różnych przedziałach w tej samej lokalizacji. W praktyce monitoring realizuje szereg podprogramów badawczych, które są połączone poprzez użycie tych samych parametrów (podejście cross-media flux) i/lub tych samych/bliskich stacji (podejście przyczynowo-skutkowe). Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” wspólnie z Laboratorium Fizykochemicznym realizuje program ICP IM w ramach umowy z UAM Poznań (przy współpracy z kilkunastoma jednostkami w kraju), dofinansowanej w ramach umowy z GIOŚ.
- **Globalny Pilotażowy Projekt Pomiarów Rtęci w Powietrzu (Passive air sampling for mercury on a global scale)** - Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” jako jedna z ponad 150 lokalizacji dostarczających informacji o stężeniu rtęci w atmosferze na świecie, w tym 40-50 w Europie (w tym 11 w Polsce) – pomiary pasywne rtęci gazowej. Projekt kierowany przez Environment and Climate Change Canada, Air Quality Research Division.
- **Europejski program MONET-Europe (Monitoring NETwork)** – program europejski o zasięgu globalnym koordynowany przez Republikę Czeską we współpracy z University of

Lancaster (Wielka Brytania) oraz Health Canada. Celem programu jest monitorowanie powietrza atmosferycznego pod kątem trwałych zanieczyszczeń organicznych (POP) realizowanego na ponad 450 stacjach pomiarowych w 44 krajach na trzech kontynentach – w Europie, Afryce i Azji. Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „Puszcza Borecka” prowadzi monitoring zanieczyszczeń atmosfery wg programu Infrastruktury Badawczej RECETOX oraz Pan-European Study of Pesticides long-range Atmospheric Transport (PESPAT), będących częścią tego programu

- **Współpraca z Joint Research Centre of the European Commission (JRC)** na mocy porozumienia podpisanego 23 maja 2025 r. Celem porozumienia jest współpraca na rzecz poszerzenia wiedzy naukowej w dziedzinie polityki energetycznej i klimatycznej oraz zapewnienie, aby uzyskane wyniki były wykorzystywane do wspierania procesu kształtowania polityki. W ramach współpracy przewiduje się wzajemne wizyty pracowników w celu wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie modelowania oceny polityki energetycznej i klimatycznej, udział we wspólnych projektach badawczych i działaniach, udział w konferencjach i warsztatach organizowanych i prowadzonych przez jedną z instytucji, wymianę informacji i danych, promowanie innych wspólnie uzgodnionych działań.
- **Współpraca z Ministerstwem Finansów** na mocy porozumienia podpisanego 27 maja 2025 r. na rzecz budowy i wykorzystania modelu MANAGE. Celem współpracy jest wspieranie polityki energetycznej i klimatycznej poprzez rozwój badań naukowych oraz analiz opartych na modelowaniu ekonomicznym. Model MANAGE będzie rozwijany równolegle przez Ministerstwo Finansów oraz Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych (CAKE) / działające w strukturze organizacyjnej KOBIZE. Ministerstwo Finansów oraz CAKE nawiązują współpracę w zakresie prowadzenia analiz wspierających rozwój gospodarczy, możliwe kierunki transformacji w stronę gospodarki niskoemisyjnej oraz realizację celów polityki klimatyczno-energetycznej. Działania w ramach porozumienia będą realizowane zgodnie z kompetencjami obu instytucji.
- **Forum ds. Energii, Klimatu i Modelowania (ECMF)** – powstałe po wspólnej realizacji projektu ECEMF (Horizon Europa) zrzesza społeczność europejskich modelarzy i decydentów zajmujących się energią i klimatem, a także dane, scenariusze i narzędzia umożliwiające ich zastosowanie w uzasadnionych naukowo i istotnych dla polityki działaniach w obszarze polityki energetycznej i klimatycznej. Działania te generują niezbędną spójną bazę danych naukowych i przekazują wnioski, które przyspieszają postęp w realizacji celów polityki, wspierają wdrażanie środków na poziomie krajowym i europejskim, jednocześnie usuwając bariery utrudniające uczestnictwo oraz promując przejrzystość i otwartość.
- **Advancing the Understanding of Challenges, Policy Options and Measures to Achieve a Just EU Energy Transition AdJUST** – działania AdJUST obejmują europejskie instytucje

publiczne, przemysł, społeczeństwo obywatelskie i naukowców współpracujących w celu zaprojektowania i promowania wspólnej wizji dążenia do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Projekt opiera się na najnowocześniejszych narzędziach oceny ekonomicznej, analizie statystycznej oraz podejściach badawczych z innych dyscyplin nauk społecznych — w tym politologii, zarządzania, administracji publicznej, teorii politycznej, filozofii i etyki — aby generować metodologicznie solidne wyniki badań na temat pełnego zakresu wyzwań sprawiedliwej transformacji. Obejmują one techniczne, ekonomiczne i społeczne aspekty dla firm, pracowników, gospodarstw domowych i instytucji publicznych oraz potencjalne skutki dystrybucyjne Europejskiego Zielonego Ładu, NextGenerationEU i pakietu Fit for 55. AdJUST łączy zatem podejścia badawcze z komplementarnych dyscyplin z ciągłym dialogiem społecznym, zapewniając, że projekt stosuje modele otwartej nauki, sprawiedliwości proceduralnej oraz buduje zrozumienie, zaufanie i zdolności wśród obywateli i innych interesariuszy w zakresie przejścia do neutralności klimatycznej.

- Socioeconomic Pathways, Adaptation and Resilience to Changing Climate in Europe SPARCCLE** – celem projektu jest opracowanie i wdrożenie nowych metodologii naukowych w obszarach wpływu klimatu oraz zintegrowanej oceny ryzyka społeczno-ekonomicznego związanego ze zmianami klimatu. Badania będą uwzględniały możliwości synergii oraz konieczności wypracowania kompromisów między łagodzeniem (mitigation) a przystosowaniem się (adaptation) do zmian klimatu, zarówno na poziomie UE jak i globalnym. Metodologia będzie również brać pod uwagę powiązania międzysektorowe i efekty uboczne. Projekt pozwoli na wypracowanie serii narzędzi analitycznych (przede wszystkim modeli numerycznych), które będą w stanie badać, oceniać ilościowo i informować o przemianach, które w długiej perspektywie pozwolą na stworzenie gospodarki odpornej na zmiany klimatu.
- Bridging current knowledge gaps to enable the UPTAKE of carbon dioxide removal methods UPTAKE** – celem projektu jest ułatwienie zwiększania skali zrównoważonego wykorzystania metod usuwania dwutlenku węgla (CDR) poprzez opracowanie zestawu solidnych strategii oraz analizę techniczną, teoretyczną i praktyczną, której towarzyszy interaktywny dialog na forum interesariuszy CDR. W rezultacie projekt UPTAKE opracuje zharmonizowany, kompleksowy i przejrzysty spis wiedzy na temat CDR, aby ocenić szeroki zakres technologii i metod CDR, kwantyfikując ich krajowe, europejskie i globalne koszty, skuteczność i potencjał usuwania, a także ryzyka, ograniczenia i skutki uboczne w różnych skalach oraz perspektywy postępu technologicznego. Projekt UPTAKE ocenia zarządzanie CDR i ramy polityki, biorąc pod uwagę akceptację społeczną, odpowiedzialność, monitorowanie i przepisy dotyczące zrównoważonego wdrażania CDR na dużą skalę. Modele uczestniczące w projekcie UPTAKE reprezentują najnowocześniejszy stan wiedzy naukowej zajmującej się klimatem, energią i gospodarką. Modele te mają różne podejścia do reprezentowania opcji łagodzenia skutków i sektorów gospodarki, dlatego wygenerują

zestaw scenariuszy zapewniających solidny wgląd i zalecenia dotyczące wdrażania metod CDR w społecznie sprawiedliwy, odporny i zrównoważony sposób.

- **Badanie nowych scenariuszy stopniowej integracji państw sąsiednich z EU ETS po 2050 roku (projekt LIFE ENSPIRE)** – celem jest ocena potencjalnych skutków ewoluującego unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) oraz mechanizmu dostosowywania cen na granicach (CBAM) na Unię Europejską oraz wybrane państwa sąsiednie. W projekcie rozszerzona zostanie międzynarodowa sieć ekspertów i interesariuszy, wzmocniona globalna współpraca w zakresie tworzenia polityki klimatycznej. Osiągnięcie celów projektu wymaga zaangażowania interesariuszy z państw członkowskich i kandydujących UE.
- **Europejskie Forum Modelowania Jakości Powietrza FAIRMODE (Forum on Air Quality Modelling in Europe)** – w jego ramach rozwijana jest współpraca międzynarodowa koordynowana przez Wspólnotowe Centrum Badawcze Komisji Europejskiej. Prace realizowane w ramach FAIRMODE, mające na celu wsparcie realizacji dyrektywy CAFE oraz dyrektywy 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona), związane są m.in. z metodami ilościowej oceny udziału źródeł emisji i efektywności programów ochrony powietrza. Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu IOŚ-PIB oraz KOBiZE (Zespół Centralnej Bazy Emisyjnej) biorą aktywny udział w pracach FAIRMODE, a dwoje pracowników ZMiAK pełni rolę krajowych delegatów do FAIRMODE z ramienia MKiŚ.
- **National Adaptation Hubs:** Celem projektu jest ułatwienie dostępu do wiedzy w zakresie szeroko rozumianej problematyki zmian klimatu i adaptacji. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez rozwój platformy internetowej udostępniającej wiedzę i opracowane dane związane ze zmianami klimatu i adaptacją. Udostępnienie naukowo zweryfikowanych informacji pozwoli na wsparcie jednostek samorządu terytorialnego, instytucji publicznych oraz obywateli w podejmowaniu świadomych decyzji w zakresie ochrony klimatu.
- **Climate Resilience and Emergency Preparedness for POWER sector / Odporność klimatyczna i gotowość na sytuacje kryzysowe w sektorze energetycznym (realizacja od 2026)** – Projekt ten koncentruje się na wsparciu przedsiębiorstw energetycznych w ocenie ich podatności na zmiany klimatu w zakresie produkcji energii cieplnej i odnawialnej w obliczu zagrożeń klimatycznych, w tym stresu cieplnego i jego wpływu na systemy chłodzenia, a także wydajności, niedoboru wody i jego wpływu na funkcjonowanie elektrowni.
- **Klimada 3.0 – dostęp do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatu** – Celem projektu jest ułatwienie dostępu do wiedzy w zakresie szeroko rozumianej problematyki zmian klimatu i adaptacji. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez rozwój platformy internetowej udostępniającej wiedzę i opracowane dane związane ze zmianami klimatu i adaptacją. Udostępnienie naukowo zweryfikowanych informacji pozwoli na wsparcie jednostek

samorządu terytorialnego, instytucji publicznych oraz obywateli w podejmowaniu świadomych decyzji w zakresie ochrony klimatu.

- **National Adaptation Hubs** - Celem projektu jest utworzenie i wdrożenie co najmniej 27 krajowych centrów adaptacyjnych "National Multilevel Governance Adaptation Hubs" (poprzez opracowanie nowych struktur lub wsparcie istniejących) oraz budowanie międzynarodowych partnerstw, które ułatwią wymianę dobrych praktyk adaptacji i współpracę na szczeblu krajowym, transgranicznym i unijnym.
- **Building Capacities for the Climate Neutral and Smart Cities Mission** – Projekt ma na celu wsparcie władz krajowych, regionalnych i lokalnych w całej Europie w przygotowaniach do osiągnięcia przez 100 miast neutralności klimatycznej do 2030 roku, a następnie na podstawie wypracowanej ścieżki, osiągnięcie przez pozostałe miasta neutralności klimatycznej do 2050 r.¹ Poprzez realizację projektu planowane jest zainicjowanie i wzmocnienie krajowych procesów mających na celu ustanowienie krajowych sieci i struktur zarządzania oraz zapewnienie wsparcia władzom publicznym, aby stworzyć warunki i środki umożliwiające miastom realizację misji. Oprócz procesów wewnętrznych (krajowych), ułatwiona zostanie wymiana wiedzy i dobrych praktyk pomiędzy krajami, tak aby efektywnie realizować cele misji miast.
- **Europejski Serwis Obserwacji Atmosfery Copernicus CAMS2_40 (Regional Production Services: operational delivery of the European scale air quality component of CAMS)** – ma na celu operacyjne dostarczanie produktów prognoz jakości powietrza w skali europejskiej, w rozdzielczości 10 km. Projekt stanowi unikalne w skali kraju osiągnięcie w zakresie współpracy międzynarodowej, gdyż jak dotąd jest jedynym serwisem Copernicus w którym instytucja z Polski jest partnerem. W ramach Program Copernicus rozwijana jest współpraca z Europejskim Centrum Średnioterminowych Prognoz Pogody (ECMWF) – m.in. IOŚ-PIB podpisał umowę licencyjną na pozyskiwanie danych prognostycznych ECMWF.
- **HE CAMS EvOlution (HE CAMEO)** – celem projektu jest wsparcie Serwisu Monitoringu Atmosfery Copernicus poprzez opracowanie metod pozwalających asymilować dane satelitarne o składzie chemicznym atmosfery do operacyjnych modeli jakości powietrza. Projekt CAMEO (CAMS Service Evolution) dotyczy dostosowania europejskiego systemu prognoz jakości powietrza CAMS do korzystania z obserwacji z nowych instrumentów satelitarnych (np. Sentinel-4, Sentinel-5 planowanych umieszczenia na orbicie w połowie 2025 roku).
- **Krajowy Program Współpracy Serwisu Monitoringu Atmosfery Copernicus w Polsce CAMS2_72PL** – Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu IOŚ-PIB odpowiada za implementację Krajowego Programu Współpracy CAMS (CAMS NCP - National Collaboration Programme). Głównym celem Krajowego Programu Współpracy dla Polski

jest poprawa wykorzystania produktów CAMS na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Projekt zapewnia wykorzystanie pełnych możliwości produktów i usług CAMS. Wspiera administrację publiczną w dostarczaniu informacji na potrzeby regulacyjne i ustawowe oraz informacji dla ogółu społeczeństwa. Ponadto projekt wzmacnia krajowe wysiłki w zakresie prognoz jakości powietrza o wysokiej rozdzielczości i szacunków emisji zanieczyszczeń opartych na obserwacjach (cams.ios.edu.pl). Realizacja projektu przyczynia się do szerokiej współpracy w kraju i wymiany doświadczeń z innymi instytucjami w Europie wdrażającymi Krajowe Programy Współpracy.

- **Wspólny program monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (Cooperative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe)** – program współpracy, działającym w ramach Konwencji EKG ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, CLRTAP). Celem programu jest dostarczanie wiarygodnej informacji o obecnym i prognozowanym stanie powietrza w regionie EKG ONZ, co stanowi naukową podstawę działań, także politycznych, podejmowanych przez organy konwencji. Działania te obejmują oczywiście współpracę międzynarodową i mają na celu rozwiązywanie problemów powodowanych przez zanieczyszczenie powietrza, w tym z uwzględnieniem kontekstu transgranicznych przepływów zanieczyszczeń. Dwójka pracowników ZMAiK pełni role kierownicze w organach konwencji - dr hab. inż. Joanna Strużewska jest przewodniczącą Grupy Zadaniowej ds. Pomiarów i Modelowania (TFMM) a prof. dr hab. inż. Jacek Kamiński jest wice-przewodniczącym Grupy Zadaniowej ds. Hemisferycznego Transportu zanieczyszczeń w ramach struktur EMEP (European Monitoring and Evaluation Programme).
- **HE CAMS AERosol Advancement (HE CAMAERA)** - zapewni znaczną poprawę możliwości modelowania aerozoli w systemach regionalnych i globalnych, poprzez asymilację nowych źródeł danych oraz lepszą reprezentację aerozoli wtórnych i ich prekursorów. W ten sposób CAMAERA podniesie jakość kluczowych produktów usługi CAMS i tym samym wesprze CAMS, aby lepiej odpowiadać na potrzeby użytkowników. Program CAMAERA opracowuje nowe prototypowe elementy usług CAMS, wykraczające poza obecny stan wiedzy. CAMAERA ma za zadanie uzupełnienie badań tematów poruszanych w CAMEO, które skupiają się na przygotowaniu nowych danych satelitarnych, usprawnieniu asymilacji danych.
- **ReduCost „Ocena potencjału redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza i kosztów działań redukcyjnych, z uwzględnieniem aspektów techniczno-technologicznych, finansowych i społecznych – pilotaż”** jest nowatorskim projektem prowadzony w szerokiej współpracy krajowej. W projekcie oprócz IOŚ-PIB biorą udział – Politechnika Śląska, Instytut Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Celem

projektu jest ocena technicznych możliwości zmniejszenia emisji zanieczyszczeń substancji oraz sprawdzenie czy możliwe jest osiągnięcie stężeń spełniających kryteria jakości powietrza rekomendowane przez Międzynarodową Organizację Zdrowia (WHO) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy. Istotnym elementem projektu jest analiza korzyści zdrowotnych i środowiskowych a także analiza kosztów i korzyści związanych z działaniami redukcyjnymi w sektorach: komunalno-bytowym transportu, produkcji energii w związku ze zmianami w kom-byt i transporcie oraz rolnictwa.

- Zielona transformacja w praktyce: demonstracja i rozpowszechnianie korzyści płynących z produkcji biogazu z bioodpadów CAMS EvOlution (CAMEO) (Green transition in practice: Demonstrating and disseminating the benefits of producing biogas from bio-waste)** – celem projektu było stymulowanie zielonej transformacji w Polsce i Norwegii poprzez wykazanie możliwości i korzyści wykorzystania bioodpadów do produkcji biogazu. Rozwój produkcji biogazu, jako odnawialnego źródła energii, sprzyja poprawie bezpieczeństwa energetycznego oraz, w przypadku wykorzystania bioodpadów, wspiera państwa w osiąganiu wskaźników recyklingu oraz sprzyja poprawie stanu środowiska. W ramach projektu rozwijana jest współpraca międzynarodową z partnerem norweskim oraz krajową z jednostkami samorządowymi.
- CAMS EvOlution (HE CAMEO)** – Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu prowadzi prace w ramach projektu, którego celem jest praca badawczo rozwojowa nad metodami pozwalającymi asymilować nowe dane obserwacyjne do operacyjnych modeli chemii atmosfery.
- Projekt CAMEO (CAMS Service Evolution)** dotyczy dostosowania europejskiego systemu prognoz jakości powietrza do korzystania z obserwacji z nowych instrumentów satelitarnych (np. Sentinel-4, Sentinel-5 umieszczone na orbicie w połowie 2025 roku).
- Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu IOŚ-PIB bierze udział w projekcie będącym częścią Krajowego Programu Współpracy **CAMS NCP (National Collaboration Programme)** – **CAMS2_72PL**. Głównym celem Krajowego Programu Współpracy (National Collaboration Programme) dla Polski jest poprawa wykorzystania produktów CAMS na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Projekt zapewnia wykorzystanie pełnych możliwości produktów i usług CAMS. Wspiera administrację publiczną w dostarczaniu informacji na potrzeby regulacyjne i ustawowe oraz informacji dla ogółu społeczeństwa. Ponadto projekt wzmacnia krajowe wysiłki w zakresie prognoz jakości powietrza o wysokiej rozdzielczości i szacunków emisji zanieczyszczeń opartych na obserwacjach.
- Krajowy Program Współpracy - Serwis Zmian Klimatu Copernicus** – Głównym celem Krajowego Programu Współpracy (National Collaboration Programme) dla Polski jest

poprawa wykorzystania produktów C3S na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Projekt zapewnia wykorzystanie pełnych możliwości produktów i usług C3S. Wspiera administrację publiczną w dostarczaniu informacji na potrzeby regulacyjne i ustawowe oraz informacji dla ogółu społeczeństwa. Ponadto projekt wzmacnia krajowe wysiłki w zakresie dostarczania wiedzy na temat scenariuszy zmian klimatu, dostarczając narzędzi analitycznych nakierowanych na wydajną adaptację do zmian klimatu.

W szczególnych przypadkach, dotyczących długotrwałej współpracy, zawierane są porozumienia o współpracy, które są poddawane głosowaniu na posiedzeniach Rady Naukowej IOŚ-PIB. W roku 2025 zawarto niżej wymienione porozumienia:

- 22 maj 2025 r. – Porozumienie z Miastem Stołecznym Warszawa w zakresie wzajemnej wymiany informacji i udostępniania danych, jak również przyznają sobie prawo do wykorzystywania wyżej wymienionych danych przez każdą ze Stron w celu i w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z ich działalnością. Zadania te dotyczą w szczególności badania emisji substancji i gazów do powietrza, prowadzenia pomiarów, badań, analiz oraz dokonywania oceny stanu jakości powietrza na terenie miasta stołecznego Warszawy i obszarach przyległych.
- 23 maja 2025 r. – Porozumienie o współpracy IOŚ-PIB z Joint Research Centre of the European Commission (JRC). Celem porozumienia jest współpraca na rzecz poszerzenia wiedzy naukowej w dziedzinie polityki energetycznej i klimatycznej oraz zapewnienie, aby uzyskane wyniki były wykorzystywane do wspierania procesu kształtowania polityki oraz wzajemne czerpanie korzyści z odpowiedniej wiedzy specjalistycznej w zakresie modelowania i badań stosowanych w celu podniesienia jakości i efektywności badań, analiz i ocen polityki energetycznej i klimatycznej.
- 27 maja 2025 r. – Memorandum o współpracy pomiędzy IOŚ-PIB/KOBIZE/CAKE i Ministerstwem Finansów na rzecz budowy i wykorzystania modelu MANAGE. Celem współpracy jest wspieranie polityki energetycznej i klimatycznej poprzez rozwój badań naukowych oraz analiz opartych na modelowaniu ekonomicznym. Model MANAGE będzie rozwijany równolegle przez Ministerstwo Finansów oraz Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych (CAKE) / działające w strukturze organizacyjnej KOBIZE.
- 22 lipca 2025 r. – Porozumienie z Instytutem Badawczym Leśnictwa zawarte w związku z organizacją biegu „Naukowcy na start”.
- Przygotowywany list intencyjny dot. współpracy z Agencją Rozwoju Mazowsza S.A. w ramach powołania Regionalnej Grupy Interesariuszy w projekcie S3ADAPT – Integracja strategii inteligentnej specjalizacji z polityką adaptacji do zmian klimatu” realizowanego w ramach Programu Interreg Europe 2021-2027 (dokument w procesie podpisu w IOŚ-PIB).

1.3 Zakres rejestracji w EMAS

Zakresem rejestracji objęta jest cała działalność Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, a w szczególności:

- opracowywanie naukowych i technicznych podstaw ochrony środowiska i przyrody, w tym polityki ekologicznej państwa, programów dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu;
- prowadzenie badań i prac rozwojowych w obszarach:
 - kompleksowych badań środowiska (w tym procesów i skutków degradacji);
 - polityki ekologicznej oraz strategii, programów i planów ochrony środowiska;
 - ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem;
 - przeciwdziałania zmianom klimatu;
 - ochrony przed hałasem;
 - ochrony krajobrazu;
 - ochrony żywych zasobów przyrody;
 - ochrony i odnowy biologicznie czynnej powierzchni ziemi;
 - ochrony i odnowy zasobów wodnych;
 - gospodarki odpadami;
 - gospodarki substancjami chemicznymi w środowisku;
- przystosowywanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych na potrzeby praktyki;
- wykonywanie prac zapewniających skuteczną realizację zobowiązań wynikających z podpisanych i ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów dotyczących ochrony środowiska.

W strukturze organizacyjnej IOŚ-PIB znajdują się następujące ośrodki:

Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), który pełni kluczową rolę w zarządzaniu unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) w Polsce, w tym w prowadzeniu polskiej części unijnego rejestru. Do ważnych obowiązków KOBiZE należy coroczne przeprowadzanie krajowych inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych oraz innych substancji. Ośrodek zajmuje się również tworzeniem analiz i raportów oraz zestawień danych dotyczących emisji, które są używane przez administrację rządową, samorządową oraz inne zainteresowane podmioty.

Ośrodek Badań Środowiskowych, który prowadzi badania oraz zapewnia naukowe i techniczne wsparcie dla krajowych strategii w odniesieniu do zobowiązań międzynarodowych i unijnych oraz uwarunkowań krajowych – w zakresie jakości powietrza

atmosferycznego, hałasu, zmian klimatu, ochrony i odnowy wód powierzchniowych i powierzchni ziemi oraz gospodarowaniem wodami. W ramach Ośrodka działają następujące zakłady: Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu, Zakład Monitoringu Środowiska, Zakład Badań Ekosystemów Wodnych, Zakład Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka, Zakład Badań Środowiskowych/Zintegrowane Laboratorium Badań Środowiskowych, Biblioteka i Wydawnictwo oraz Sekretariat Naukowy.

Ośrodek Zarządzania Środowiskowego, który prowadzi badania podstawowe, prace rozwojowe, usługowo-badawcze oraz wdrożeniowe. Zapewnia również naukowe i techniczne wsparcie dla krajowych aktów prawnych, strategii, polityk i planów opracowywanych przez organy administracji rządowej lub administracji samorządowej – w odniesieniu do zobowiązań międzynarodowych, unijnych oraz krajowych uwarunkowań. Zakres tematyczny zadań Ośrodka obejmuje: technologie ochrony powietrza i klimatu, adaptację do zmian klimatu, zarządzanie zasobami przyrody, gospodarkę odpadami, edukację ekologiczną, prawo środowiskowe, socjologię i ekonomię środowiska oraz systemy informatyczne.

Zakres systemu obejmuje następujące lokalizacje:

- ul. Słowicza 32, 02-170 Warszawa (siedziba główna IOŚ-PIB);
- ul. Ks. Zygmunta Trószńskiego 9, 01-693 Warszawa;
- Diabla Góra, 11-612 Kruklanki.

Zatrudnienie w Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie badawczym w roku 2025 przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Zatrudnienie w roku 2025

Rok	Liczba pracowników				
	ogółem	naukowych	inżynieryjno - technicznych	badawczo- technicznych	administracyjno- ekonomicznych
2022 (stan na dzień 31.12.2022)	349	15	179	12	143
2023 (stan na dzień 31.12.2023)	350	20	180	8	142
2024 (stan na dzień 31.12.2024)	353	19	179	6	149
2025 (stan na dzień 31.12.2025)	361	21	176	6	158

2. System Zarządzania Środowiskowego

W Instytucie Ochrony Środowiska – Państwowym Instytucie Badawczym wdrożony został System Ekozarządzania i Audytu EMAS, zgodny z wymaganiami:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie.
- Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/1505 z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające załączniki I, II i III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).
- Rozporządzenia Komisji (UE) 2018/2026 z dnia 19 grudnia 2018 r. zmieniające załącznik IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Tym samym wdrożony system zarządzania środowiskowego jest również zgodny z normą ISO 14001:2015.

W ramach wdrożonego i utrzymywanego systemu zarządzania środowiskowego zaktualizowano zbiorczą listę aspektów środowiskowych oraz listę aspektów znaczących, kontekst organizacji, potrzeby i oczekiwania stron zainteresowanych oraz arkusz analizy ryzyka i szans. Najwyższe kierownictwo przeprowadziło przegląd zarządzania, na którym omówiono zmiany w zakresie dokumentacji oraz efektów środowiskowych. Ponadto, podjęto decyzję o konieczności aktualizacji zadań wyznaczonych do realizacji celów w zakresie celu 3 (utrzymanie i doskonalenie wdrożonej gospodarki odpadami niebezpiecznymi) oraz celu 11 (współpraca z podmiotami zewnętrznymi świadomymi wpływu prowadzonej działalności na środowisko). Cele zostaną zmodyfikowane przy najbliższej aktualizacji w styczniu 2026 roku.

W roku 2025 do IOŚ – PIB nie wpłynęły żadne skargi od stron zainteresowanych.

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy na bieżąco weryfikuje funkcjonowanie systemu zarządzania środowiskowego w ramach przeprowadzanych audytów wewnętrznych. Obecnie realizowany jest 3 –letni harmonogram audytów wewnętrznych na lata 2023 -2025.

POLITYKA ŚRODOWISKOWA INSTYTUTU OCHRONY ŚRODOWISKA – PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (dalej jako: „Instytut”) realizuje swoją misję badawczą i ekspercką z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju oraz odpowiedzialności za środowisko naturalne. Działalność Instytutu obejmująca prowadzenie badań naukowych, prac badawczo-rozwojowych, analiz, ocen i ekspertyz środowiskowych ukierunkowana jest na wspieranie administracji publicznej, gospodarki oraz społeczeństwa w rozwiązywaniu kluczowych problemów środowiskowych. Instytut traktuje ochronę środowiska jako integralny element wszystkich realizowanych procesów, a swoje działania prowadzi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, wymaganiami rozporządzenia EMAS oraz innymi zobowiązaniami odnoszącymi się do ochrony środowiska.

Instytut zobowiązuje się do zapobiegania zanieczyszczeniom oraz ograniczania negatywnego wpływu swojej działalności na środowisko poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami, efektywne wykorzystanie energii i surowców, minimalizację ilości wytwarzanych odpadów oraz właściwe postępowanie z substancjami chemicznymi. Szczególną wagę przywiązuje się do identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych, monitorowania ich wpływu oraz podejmowania działań doskonalących, których celem jest systematyczna poprawa efektów środowiskowych Instytutu. IOŚ-PIB prowadzi regularną ocenę zgodności z wymaganiami prawnymi i innymi zobowiązaniami środowiskowymi, zapewniając ich aktualność oraz przestrzeganie na wszystkich poziomach organizacji.

Istotnym elementem polityki środowiskowej Instytutu jest rozwijanie świadomości ekologicznej pracowników oraz interesariuszy poprzez działania informacyjne, szkoleniowe i edukacyjne, które sprzyjają kształtowaniu prośrodowiskowych postaw oraz odpowiedzialnego podejścia do realizowanych zadań. IOŚ-PIB, jako jednostka naukowa wykorzystuje wyniki prowadzonych badań do wspierania rozwoju polityk publicznych, programów ochrony środowiska oraz rozwiązań technologicznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie zmianom klimatu, poprawę jakości powietrza, ochronę zasobów wodnych i ograniczanie ryzyka wynikającego z obecności substancji chemicznych w środowisku.

Instytut konsekwentnie doskonali System Zarządzania Środowiskowego poprzez wyznaczanie mierzalnych celów i zadań środowiskowych, monitorowanie postępów w ich realizacji oraz wdrażanie działań korygujących i zapobiegawczych. Współpraca z administracją publiczną, jednostkami naukowymi, organizacjami pozarządowymi oraz partnerami krajowymi i międzynarodowymi stanowi ważny element działań IOŚ-PIB, umożliwiając skuteczniejsze wdrażanie rozwiązań służących ochronie środowiska oraz realizację celów polityki ekologicznej państwa i Unii Europejskiej. Instytut deklaruje otwartość w komunikowaniu swoich działań i wyników oraz odpowiedzialność za podejmowane decyzje, dążąc do wzmocnienia roli nauki jako podstawy skutecznej ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

dr hab. Marcin Stoczkiewicz

Dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego

3. Najważniejsze oddziaływania na środowisko

Kierownictwo IOŚ-PIB ma świadomość, że prawidłowa identyfikacja oraz skuteczny nadzór nad aspektami środowiskowymi stanowią jeden z kluczowych warunków sprawnego funkcjonowania systemu zarządzania środowiskowego. Ocena aspektów środowiskowych pozwala na rozpoznanie najistotniejszych obszarów oddziaływania Instytutu na środowisko i tworzy podstawę do projektowania oraz doskonalenia pozostałych elementów Systemu Zarządzania Środowiskowego. W ramach tego procesu aspekty środowiskowe zostały sklasyfikowane jako bezpośrednie i pośrednie. Aspekty bezpośrednie obejmują działania pozostające pod bezpośrednią kontrolą zarządczą Instytutu, natomiast aspekty pośrednie wynikają z relacji IOŚ-PIB z podmiotami zewnętrznymi, realizacji prac naukowo-badawczych, działalności statutowej oraz zadań z zakresu ochrony środowiska i zasobów naturalnych wykonywanych w ramach zamówień publicznych.

Aspekty bezpośrednie i pośrednie wymieniono w poniższej tabelach (Tabela 2 i Tabela 3):

Tabela 2. Aspekty bezpośrednie

Lp.	Obszar	Najważniejsze aspekty środowiskowe zidentyfikowane w IOŚ-PIB	Wpływ na środowisko (sposób mitygacji)	Sposób zarządzania
1.	Ochrona powietrza	- Emisja z silników spalinowych; - Emisja awaryjna fluorowanych gazów; cieplarnianych (np. R407c, R410a); - Wytwarzanie odpadów o kodzie 16 02 11* Zużyte urządzenia zawierające freony HCFC,HFC; - Emisje ze spalania gazu.	Zanieczyszczenie powietrza. Wpływ na globalne ocieplenie i zmiany klimatu.	Kampania promująca korzystanie z transportu publicznego, organizacja miejsc do bezpiecznego parkowania rowerów, właściwe składowanie i segregacja odpadów, przekazywanie odpadów do utylizacji
2.	Ochrona wód podziemnych	- Potencjalny wyciek substancji chemicznych, olejów i płynów; - Zużycie wody (zasobów naturalnych).	Zanieczyszczenie wód podziemnych. Ograniczenie dostępności wód.	Postępowanie z przyjętymi procedurami, racjonalne korzystanie wody (np. mycie naczyń w zmywarkach)
3.	Ochrona wód powierzchniowych	- Emisja ścieków; - Zubożenie zasobów naturalnych;	Zanieczyszczenie wód. Ograniczenie dostępności wód.	Postępowanie z przyjętymi procedurami oraz

Lp.	Obszar	Najważniejsze aspekty środowiskowe zidentyfikowane w IOŚ-PIB	Wpływ na środowisko (sposób mitygacji)	Sposób zarządzania
		Potencjalny wyciek substancji chemicznych, olejów i płynów.		przepisami prawa, właściwa gospodarka odpadami płynnymi z laboratoriów.
4.	Ochrona przed hałasem i promieniowaniem	- Potencjalne skażenie spowodowane uszkodzeniem urządzeń wykorzystujących promieniowanie jonizujące; - Emisja hałasu do środowiska związana z eksploatacją urządzeń.	Pogorszenie stanu zdrowia ludzi. Pogorszenie dobrostanu zwierząt.	Postępowanie z przyjętymi procedurami oraz przepisami prawa, reagowanie na skargi.
5.	Ochrona powierzchni ziemi	- Emisja ścieków – awaria; - Potencjalny wyciek substancji chemicznych, olejów i płynów; - Tymczasowe magazynowanie odpadów.	Zanieczyszczenie gleby.	Postępowanie z przyjętymi procedurami oraz przepisami prawa.
6.	Gospodarka odpadami	- Wytwarzanie odpadów (komunalne, segregowane, wielkogabarytowe, nośniki danych); - Wytwarzanie odpadów niebezpiecznych (m.in. zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, zużyte chemikalia zawierające substancje niebezpieczne, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone).	Wykorzystanie nieodnawialnych zasobów. Zajmowanie powierzchni. Zanieczyszczenie gleby i wód.	Właściwe składowanie i segregacja odpadów, przekazywanie odpadów do utylizacji.

Tabela 3. Aspekty pośrednie wynikające ze statutowej działalności IOŚ-PIB.

Lp.	Obszar	Tytuł zadania/ wykorzystanie w zarządzaniu i ochronie środowiska	Źródło finansowania	Budżet [PLN]
1.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Wpływ działalności człowieka na zwiększanie efektywności pochłaniania CO ₂ przez gleby i ochronę różnorodności biologicznej	Subwencja MNiSW	256 247,00
2.	Ochrona i odnowa biologicznie czynnej powierzchni ziemi	Zmiany wilgotności i właściwości wodnofizycznych gleb w Polsce, w okresie ostatniego 50-lecia, w warunkach postępujących zmian klimatu, na przykładzie gleb Mazur, Wielkopolski i Lubelszczyzny	Subwencja MNiSW	133 918,00
3.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Ocena degradacji wybranych farmaceutyków z zastosowaniem autorskiej szczepionki bakteryjnej przygotowanej w Zakładzie Ekotoksykologii – Etap II	Subwencja MNiSW	200 000,00
4.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Toksyczność substancji perfluoroalkilowych (PFAS) w stosunku do organizmów wodnych i glebowych	Subwencja MNiSW	190 000,00
5.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Wpływ metabolitów wytwarzanych przez okrzemki i sinice na biodegradację plastikowych tworzyw sztucznych. Adsorpcja zanieczyszczeń organicznych na zdegradowanych powierzchniach tworzyw sztucznych – Etap III	Subwencja MNiSW	234 000,00
6.	Kompleksowe badania środowiska	Określenie wpływu suchej depozycji na kształtowanie całkowitej depozycji metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) - porównanie mokrej i całkowitej depozycji - etap II	Subwencja MNiSW	149 000,00
7.	Ochrona klimatu	Opracowanie narzędzia do kalkulacji polowych emisji podtlenku azotu zgodnie z wymaganiami metodyki IPCC generowanych podczas uprawy wybranych roślin zbożowych, cukrowych i oleistych	Subwencja MNiSW	189 900,00

8.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Pomiar emisji pyłu drogowego – technika bezpośredniego pobierania próbek	Subwencja MNiSW	80 571,00
9.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Wpływ dżdżownic na stopień migracji mikroplastików w glebie. Ocena wpływu zanieczyszczonych mikroplastików na rozrodczość dżdżownic <i>Eisenia andrei</i>	Subwencja MNiSW	180 000,00
10.	Ochrona klimatu	Dostępność zielonej infrastruktury w obszarach miejskich i podmiejskich miarą oceny adaptacji do zmian klimatu	Subwencja MNiSW	40 000,00
11.	Ochrona klimatu	Opracowanie numerycznego algorytmu szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia szkód i strat spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami hydrologiczno-meteorologicznymi	Subwencja MNiSW	120 000,00
12.	Polityka ekologiczna	Miasto jako dobro wspólne w obliczu wyzwań związanych ze zmianami klimatu	Subwencja MNiSW	120 000,00
13.	Ochrona klimatu	Potencjał wykorzystania sztucznej inteligencji (AI) w badaniach nad ograniczaniem skutków i adaptacją do zmian klimatu	Subwencja MNiSW	75 000,00
14.	Ochrona i odnowa wód	Analiza ryzyka wystąpienia szkodliwych zakwitów glonów w wodach Górnej Wisły na podstawie wyników stałych pomiarów parametrów jakości wód	Fundusz Badań Własnych	633 000,00
15.	Kompleksowe badania środowiska	Utrzymanie potencjału badawczego CENTLAB	Fundusz Badań Własnych	143 000,00
16.	Polityka ekologiczna	Wsparcie polskiej prezydencji w zakresie prac Grupy roboczej ds. Międzynarodowych Zagadnień Środowiskowych – Zmiany Klimatu: WPIEI CC	Fundusz Badań Własnych	35 580,00
17.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Zwiększenie potencjału szacowania emisji z transportu drogowego z wykorzystaniem danych z nawigacji samochodowych w kontekście wymagań nowej dyrektywy jakości powietrza (AAQD)	Fundusz Badań Własnych	125 000,00

18.	Kompleksowe badania środowiska	International Conference of the Polish Phycological Society "Global Environmental Changes – Algae Response and Ecosystem Perspectives"	Fundusz Badań Własnych	14 500,00
19.	Polityka ekologiczna, ochrona klimatu	Europejskie Forum Modelowania Klimatu i Energii - Premia na Horyzoncie	MEiN	92 982,00
20.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Badania laboratoryjne i terenowe procesów starzenia się wtórnego aerozolu organicznego (SOA) w atmosferze na obszarach pozamiejskich	NCN	343 674,00
21.	Ochrona powietrza atmosferycznego	SPUB 2023-2025 Puszcza Borecka	MNiSW	1 560 000,00
22.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	SPUB 2025 MicroEcotox	MNiSW	478 400,00
23.	Ochrona i odnowa wód	ConnectedFlow - adaptowalny i inteligentny system monitorowania jakości wód powierzchniowych zgodny z analizą presji i oddziaływań antropogenicznych	NCBiR	1 214 256,25
24.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Ocena wpływu warunków meteorologicznych na stan zdrowotny lasów i zaburzenia w lasach w skali regionalnej i krajowej w oparciu o integrację danych naziemnych z danymi z satelitarnych systemów obserwacji Ziemi	NCN	674 237,27
25.	Ochrona powietrza atmosferycznego	EnvJustCity (Granty na granty)	MNiSW	7 500,00
26.	Ochrona klimatu, Ochrona powietrza atmosferycznego, polityka ekologiczna	Realizacja zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami	NFOŚiGW	29 449 900,00
27.	Ochrona powietrza atmosferycznego, Polityka ekologiczna	Modelowanie matematyczne transportu i przemian substancji w powietrzu oraz analizy wyników tego modelowania na potrzeby ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799)	NFOŚiGW	13 322 537,06

28.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Wykonanie Bazy danych urzędzeń i materiałów pod nazwą "Lista zielonych urzędzeń i materiałów" w ramach wsparcia programu priorytetowego "Czyste Powietrze" oraz innych programów dedykowanych dla budynków mieszkalnych i wielorodzinnych	NFOŚiGW	21 703 334,53
29.	Polityka ekologiczna	Ścieżki transformacji ciepłownictwa w Polsce w związku z celami wynikającymi z PEP 2040 oraz polityki klimatyczno-energetycznej UE na 2050	NFOŚiGW	2 100 675,00
30.	Ochrona klimatu	ClimChild - co dziecko powinno wiedzieć o zmianach klimatu		
31.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Sprawozdawczość Polski do Komisji Europejskiej w zakresie pomiarów poziomów odpadów żywności w czteroletnim cyklu: 2020–2023 NFOŚiGW	NFOŚiGW	2 246 378,00
32.	Polityka ekologiczna	Centralny Rejestr Oszczędności Energii Finalnej	NFOŚiGW	6 931 315,07
33.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Etap 3 - kontynuacja prac z fazy produkcyjnego wdrożenia systemu BDO oraz realizacja priorytetowych zadań rozwojowych	NFOŚiGW	65 997 615,45
34.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Oszacowanie rocznych ilości odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych nie poddanych recyklingowi w Polsce	NFOŚiGW	2 349 482,00
35.	Polityka ekologiczna	Kampania edukacyjno-informacyjna w tematyce biogazu/biometanu w Polsce	NFOŚiGW	2 025 207,00
36.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce	NFOŚiGW	1 947 875,00
37.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Znaczenie lasów i gruntów z roślinnością leśną w pochłanianiu i magazynowaniu CO2 w ramach nowej strategii leśnej UE 2030 oraz pakietu ustaw „Gotowi na 55”	NFOŚiGW	300 002,00

38.	Ochrona powietrza atmosferycznego, polityka ekologiczna	Ocena potencjału redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza i kosztów działań redukcyjnych, z uwzględnieniem aspektów techniczno-technologicznych, finansowych i społecznych - pilotaż	NFOŚiGW	1 957 249,00
39.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Sprawozdawczość dla komisji UE w zakresie określonych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, narzędzi połowych I wyrobów tytoniowych (tzw. sprawozdawczość SUP) za lata 2022 I 2023”	NFOŚiGW	1 612 300,00
40.	Ochrona klimatu	Wyszukiwarka 2.0 – kontynuacja przedsięwzięcia pn. Wyszukiwarka EkoDotacji	NFOŚiGW	1 227 400,00
41.	Ochrona klimatu	Kampania informacyjno-edukacyjna #ZatrzymajKlimat	NFOŚiGW	1 999 946,00
42.	Polityka ekologiczna	Zrównoważony Rozwój i Gospodarka ESG: Studia podyplomowe w Nowoczesnych Modelach	NFOŚiGW	242 814,00
43.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca gospodarki odpadami, w kierunku Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ)	NFOŚiGW	1 199 438,00
44.	Polityka ekologiczna	Studia podyplomowe w zakresie polityki klimatyczno - energetycznej pn. Klimat i energia - praktyczne aspekty	NFOŚiGW	249 414,00
45.	Ochrona i odnowa wód	Budowa kompetencji resortu Klimatu i Środowiska w zakresie ochrony Odry	NFOŚiGW	2 106 998,49
46.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Wykonanie planu zarządzania dla Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska (część polska) - Etap II	NFOŚiGW	1 572 250,00
47.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Wdrażanie prawa odbudowy zasobów przyrodniczych w Polsce	NFOŚiGW	3 447 300,00

48.	Ochrona i odnowa wód	Wsparcie resortu klimatu i środowiska w związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego wód powierzchniowych w kontekście zagrożenia toksycznymi zakwitami <i>Prymnesium parvum</i>	NFOŚiGW	2 781 528,00
49.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Opracowanie projektu Narodowego Programu Leśnego oraz wsparcie MKiŚ w procesie wzmocnienia funkcji przyrodniczych i społecznych lasów	NFOŚiGW	3 536 050,00
50.	Polityka ekologiczna	Przygotowanie „Strategicznego planu działań w zakresie edukacji ekologicznej (SPDEE)	NFOŚiGW	868 205,00
51.	Polityka ekologiczna	Dokończenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ) projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. (KPEiK)	NFOŚiGW	272 800,00
52.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Sprawozdawczość Polski do Komisji Europejskiej w zakresie pomiarów poziomów odpadów żywności w czteroletnim cyklu: 2024–2027	NFOŚiGW	3 710 934,00
53.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Specjalistyczne badania pomp ciepła stanowiące wsparcie Programu Priorytetowego Czyste Powietrze	NFOŚiGW	4 345 075,00
54.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Sporządzenie Audytu przyrodniczo-planistycznego obszaru proponowanego rezerwatu	NFOŚiGW	666 982,00
55.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Dostosowanie obowiązującego systemu modelowania jakości powietrza w Polsce na potrzeby oceny i zarządzania jakością powietrza w związku z wejściem w życie dyrektywy (UE) 2024/2881 w sprawie jakości powietrza i czystszej jakości powietrza dla Europy: lata 2025-2026	NFOŚiGW	2 076 754,00
56.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Wskaźniki emisji dla instalacji przemysłowych, z dostosowaniem do Konkluzji BAT	MKiŚ	127 000,00

57.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Realizacja zadań w ramach Konwencji LRTAP	MKiŚ	1 900 000,00
58.	Polityka ekologiczna	Opracowanie analiz i prognoz na potrzeby aktualizacji KPEiK	MKiŚ	3 385 772,36
59.	Ochrona i odnowa wód	Dolina Dolnej Odry	MKiŚ	40 650,40
60.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na Stacji "Puszcza Borecka" dla potrzeb EMEP, GAW/WMO i Komisji Europejskiej w latach 2023-2024 - EMEP	GIOŚ	1 456 991,87
61.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Monitoring siedlisk przyrodniczych w latach 2023-2025	GIOŚ	1 466 800,81
62.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na Stacji „Puszcza Borecka” dla potrzeb EMEP, GAW/WMO i Komisji Europejskiej w 2025 roku	GIOŚ	413 008,13
63.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Przetworzenie danych i wykonanie zbiorczych ocen jakości powietrza w Polsce na podstawie badań Państwowego Monitoringu Środowiska, wg prawa krajowego i wymagań sprawozdawczości europejskiej w 2025 roku	GIOŚ	645 000,00
64.	Ochrona i odnowa wód	Opracowanie lub aktualizacja wytycznych oraz wykonanie oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dla których nie było możliwości wykonania oceny na podstawie danych monitoringowych z lat 2019-2024	GIOŚ	398 500,00
65.	Ochrona przed hałasem	Weryfikacja pomiarów hałasu wykonanych w 2024 r. zgromadzonych w bazie EHAŁAS-P	GIOŚ	47 950,00
66.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Ocena zanieczyszczenia rtęcią na stacjach tła regionalnego w Polsce za 2024 rok	GIOŚ	11 788,62
67.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Nadzór nad funkcjonowaniem, kompleksowa obsługa i serwis dwóch stacji monitoringu jakości powietrza	Administracja publiczna	961 000,00

68.	Ochrona klimatu	Opracowanie dokumentu „Regionalny Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego”	Administracja publiczna	787 500,00
69.	Ochrona klimatu	Opracowanie dokumentu pn.: „Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Miasto Reda”	Administracja publiczna	142 000,00
70.	Ochrona klimatu	Analiza chemiczna dla Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Roztocze - rok 2025	Administracja publiczna	46 900,00
71.	Ochrona klimatu	Analiza chemiczna dla Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Karkonosze - rok 2025	Administracja publiczna	58 723,58
72.	Ochrona klimatu	Analiza chemiczna dla Stacji Bazowej Zintegrowanego Monitoringu środowiska Przyrodniczego Wigry - rok 2025	Administracja publiczna	35 830,00
73.	Ochrona klimatu	Ekoprogniza danych PM10 – opracowanie modelu i abonamentu	Administracja publiczna	22 500,00
74.	Ochrona klimatu	Analiza chemiczna dla Stacji Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Kampinos - rok 2025	Administracja publiczna	37 820,00
75.	Ochrona i odnowa wód	Analiza chemiczna wód podziemnych dla PGL Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Drewnica	Administracja publiczna	11 500,00
76.	Ochrona powietrza atmosferycznego, polityka ekologiczna	Kompleksowa dostawa, uruchomienie i eksploatacja stacji monitoringu jakości powietrza na terenie m.st. Warszawy	Administracja publiczna	216 000,00
77.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Świadczenie usługi doradztwa oraz weryfikacji i oceny w zakresie prac badawczych i projektowych wykonywanych w związku z opracowaniem dokumentacji służącej poprawie stanu środowiska na rozpoznanym wielkoobszarowym terenie zdegradowanym w Zgierzu	Administracja publiczna	359 898,00

78.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Wykonanie usługi polegającej na przeprowadzeniu monitoringu środowiska na wskazanych odcinkach dróg wojewódzkich za pomocą pomiarów „in situ” zgodnie z art. 175 ust. 1 – Prawo ochrony środowiska - nr postępowania 192/25	Administracja publiczna	167 400,00
79.	Polityka ekologiczna	Opracowanie analiz i prognoz oraz świadczenie usług na potrzeby aktualizacji "Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.	Administracja publiczna	650 406,50
80.	Ochrona powietrza atmosferycznego	CAMS2_40a Regionalne Produkty Jakości Powietrza	Rynek zagraniczny	2 157 112,50
81.	Ochrona powietrza atmosferycznego	C3S National Collaboration Programme – Poland: Action 2024-1: Direct use of C3S products at the national level	ECMWF	854 600,00
82.	Ochrona powietrza atmosferycznego	CAMS National Collaboration Programme – Poland bis	ECMWF	1 529 543,00
83.	Ochrona powietrza atmosferycznego	CAMS2_40_bis_MF	ECMWF	115 000,00
84.	Ochrona powietrza atmosferycznego	VALESOR (Valuation of Environmental Stressors)	ECMWF	19 289,26
85.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Realizacja programu badawczo-pomiarowego ZMŚP w Stacji Bazowej Puszcza Borecka w latach 2023-2025.	Rynek	413 577,80
86.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Monitoring odpadów gromadzonych na linii brzegowej wzdłuż polskiego Wybrzeża	Rynek	149 999,96
87.	Ochrona i odnowa wód	Międzylaboratoryjne porównanie metod oznaczania składników chemicznych w próbkach wodnych w latach 2023-2025	Rynek	19 021,14
88.	Ochrona klimatu	Europejskie Forum Modelowania Klimatu i Energii (ECEMF)	Unia Europejska	451 550,00
89.	Polityka ekologiczna	Pogłębianie zrozumienia wyzwań, opcji politycznych i środków na rzecz osiągnięcia sprawiedliwej transformacji energetycznej w UE	Unia Europejska	936 562,50

90.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Partnerstwo na rzecz oceny ryzyka związanego z chemikaliami	Unia Europejska, budżet państwa	4 920 077,50
91.	Polityka ekologiczna	Building Capacities for the Climate Neutral and Smart Cities Mission	Unia Europejska	181 743,13
92.	Ochrona powietrza atmosferycznego	CAMS EvOlution (CAMEO)	Unia Europejska	678 760,25
93.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Wypełnianie istniejących luk w wiedzy, aby przyspieszyć rozwój metod usuwania dwutlenku węgla	Unia Europejska	899 662,50
94.	Ochrona klimatu	Ścieżki społeczno-ekonomiczne, adaptacja i odporność na zmieniający się klimat w Europie	Unia Europejska	900 000,00
95.	Ochrona powietrza atmosferycznego	CAMS AERosol Advancement	Unia Europejska	473 065,32
96.	Ochrona klimatu	LIFE ENSPIRE - Exploring New Scenarios for the Progressive Integration of Neighbouring States into the EU ETS	Unia Europejska	6 105 755,00
97.	Polityka ekologiczna	Circular Economy & Digital skills	Unia Europejska	105 030,00
98.	Polityka ekologiczna	DRONES360 – Fostering innovation and better skills match with the green and digital sectors through the integration of emerging technologies (DRONES, VR, AR) in VET	Unia Europejska	302 234,57
99.	Ochrona klimatu	Klimada 3.0- dostęp do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatu	Unia Europejska	12 410 074,00
100.	Ochrona klimatu	Przygotowanie baz danych emisji substancji do powietrza, dla sektora komunalno-bytowego oraz sektora transportu drogowego na potrzeby projektu: Air Quality Impact Tool Poland (AQIT)	Inne środki zagraniczne	300 000,00
101.	Polityka ekologiczna	Systematyczny monitoring i ograniczanie marnotrawstwa żywności w Polsce: Weryfikacja metod i edukacja społeczeństwa (akronim: SMART-FOOD)	Unia Europejska	1 286 053,12
102.	Polityka ekologiczna	LUMENS - Leading Utility-scale RES Market Expansion towards Next-generation Energy Systems	Unia Europejska	711 355,00

103.	Ochrona klimatu	National Adaptation Hubs	Unia Europejska	356 984,38
104.	Polityka ekologiczna, ochrona klimatu	AdJUST - Advancing the understanding of challenges, policy options and measures to achieve a JUST EU energy transition	Unia Europejska	978 187,50
105.	Polityka ekologiczna, ochrona klimatu	Bridging current knowledge gaps to enable the UPTAKE of carbon dioxide removal methods (Wypełnianie istniejących luk w wiedzy, aby przyspieszyć rozwój metod usuwania dwutlenku węgla)	Unia Europejska	899 662,50
106.	Polityka ekologiczna, ochrona klimatu	SPARCCLE, Socioeconomic Pathways, Adaptation and Resilience to Changing Climate in Europe (Ścieżki społeczno-ekonomiczne, adaptacja i odporność na zmieniający się klimat w Europie)	Unia Europejska	900 000,00
107.	Ochrona klimatu, polityka ekologiczna	Badanie nowych scenariuszy stopniowej integracji państw sąsiednich z EU ETS po 2050 roku	Unia Europejska/NFOŚiGW	6 105 755,00
108.	Polityka ekologiczna, ochrona klimatu	Strengthening capacity to model the macroeconomic effects of 'green' policies and investments through the GreenREFORM model (AT, BE, FI, IT, PL)	Unia Europejska	0,00 (koszty udziału pracowników IOŚ-PIB pokrywane bezpośrednio przez instytucję koordynującą projekt (Danish Research Institute for Economic Analysis and Modelling))
109.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Wdrożenie produkcyjne generowania comiesięcznych alertów FCI (Forest Condition Index) z danych satelitarnych zarejestrowanych w miesiącach czerwiec-wrzesień 2025 roku według metodyki usługi badawczej nr 18/21	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	147 600,00
110.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Badanie morfologii frakcji odpadów tworzyw sztucznych od recyklera	Rynek	120 000,00

111.	Ochrona klimatu	Wykonanie oceny dotyczącej ryzyka zmiany klimatu i oceny wrażliwości na zmiany klimatu	Rynek	91 000,00
112.	Ochrona klimatu	Supporting the process of developing and updating urban adaptation plans to climate change in Eastern Poland	Rynek	216 067,00
113.	Ochrona krajobrazu i żywych zasobów przyrody	Opinia w zakresie oddziaływania na środowisko organicznego stymulatora wzrostu o nazwie "Orchid booster aktywator pędów kwiatowych"	Rynek	5 000,00
114.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Ekspertyza w zakresie uznania klasyfikacji części samochodowych w Polsce	Rynek	55 000,00
115.	Ochrona i odnowa wód	Aktualizacja na dzień 31.12.2024 r. raportu „Gospodarkawodna i ochrona wód w Polsce"	Rynek	8 500,00
116.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Opracowanie 3 sztuk opinii dotyczących możliwości rolniczego wykorzystania osadów	Rynek	19 500,00
117.	Gospodarka odpadami i substancjami chemicznymi w środowisku	Przeprowadzenie badań ekotoksykologicznych masy kosmetycznej	Rynek	9 500,00
118.	Ochrona przed hałasem	Modyfikacja systemu informatycznego Ekoinfonet-Ehałas	Rynek	1 089 000,00
119.	Ochrona powietrza atmosferycznego	Modelowanie matematyczne na rzecz projektu: Personalizowane Modele Ryzyka Sercowo-Naczyniowego: Integracja EP-SCORE i Eksposomu dla Poprawy Opieki Zdrowotnej w Polsce	Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	35 000,00

W związku z brakiem możliwości pełnej oceny stopnia realizacji działań wynikających z aspektów pośrednich, ich rozliczenia dokonuje się na podstawie dokumentów potwierdzających wykonanie na rzecz zamawiającego/beneficjenta pracy bez uwag i zastrzeżeń (np. na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych). W przypadku realizacji działań w obszarach regulowanych podstawą potwierdzenia ich wykonania jest wykazane

spełnienie wymagań prawnych i brak uwag regulatora oraz zastrzeżeń zgłaszanych przez stronę trzecią.

Określanie aspektów środowiskowych w IOŚ-PIB następuje zgodnie z procedurą identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych, będącą nadzorowanym dokumentem SZŚ. Procedura ta zawiera zasady identyfikacji oddziaływań środowiskowych IOŚ-PIB, określa zasady oceny aspektów oraz podaje kryteria używane do oceny wpływów na środowisko i do wyboru aspektów znaczących. Zidentyfikowane znaczące oddziaływania środowiskowe są komunikowane wewnątrz organizacji, ale także na zewnątrz w postaci deklaracji środowiskowej.

Ryzyka i szanse związane z aspektami środowiskowymi są określane w ramach oceny znaczenia aspektów środowiskowych poprzez zastosowanie odpowiednich kryteriów oceny, wśród których znajdują się: prawdopodobieństwo pojawienia się zagrożenia (A), prawdopodobieństwo wykrycia zagrożenia (B) oraz konsekwencje dla środowiska (C) i konsekwencje dla organizacji (D).

$$R = (A + B) \cdot (C + D)$$

Kombinacja tych czynników - wyliczona według powyższego wzoru, daje wynik, będący odzwierciedleniem ryzyka związanego z danym aspektem środowiskowym. Szczegóły obliczania i kryteria oceny znajdują się w procedurze identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych.

4. Cele i zadania środowiskowe, działania w celu poprawy efektów działalności środowiskowej

W niniejszym rozdziale przedstawiono działania realizowane w różnych obszarach ochrony środowiska przez poszczególne jednostki organizacyjne. Celem tych działań jest poprawa wyników działalności środowiskowej, zarówno bezpośrednio przez Instytut, jak i pośrednio przez odbiorców (użytkowników) prac badawczych, analiz i raportów opracowanych przez IOŚ-PIB. Te działania traktowane są jako cele pośrednie, mające na celu globalne poprawienie stanu środowiska. W dalszej części rozdziału omówione zostaną również cele środowiskowe, które mają bezpośredni związek z działalnością Instytutu oraz jego wpływem na środowisko.

4.1 Cele pośrednie w rozbiciu na poszczególne komórki organizacyjne Instytutu

Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE)

Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) realizując swoje zadania ustawowe, kontynuował w 2025 r. dotychczasowe działania w sferze polityki klimatycznej oraz w zakresie handlu i zarządzania emisjami gazów cieplarnianych w ramach systemu EU ETS, a także obszaru dotychczas nim nieobjętego (non-ETS). Przyczynił się również do budowania rozwiązań umożliwiających przyjęcie na gruncie krajowym nowych unijnych regulacji prawnych w obszarze polityki klimatycznej i zarządzania emisjami gazów cieplarnianych oraz dostosowania się do tych regulacji przez objęte nimi podmioty. Podstawą tych działań było systematyczne rozszerzanie specjalistycznych kompetencji i eksperckiego dorobku KOBiZE, dzięki którym mógł on udzielać potrzebnego wsparcia zarówno administracji publicznej wszystkich szczebli, w tym szczególnie Ministerstwu Klimatu i Środowiska, jak i innym instytucjom państwowym, placówkom naukowym, organizacjom pozarządowym oraz przedsiębiorstwom i podmiotom prywatnym. KOBiZE brał udział w opiniowaniu założeń unijnej polityki klimatycznej i regulacji prawnych oraz unijnych raportów i sprawozdań, które Komisja Europejska konsultuje z państwami członkowskimi UE. Wśród nich były m.in. sprawozdanie KE pt. *Climate Action Progress Report* (CAPR), a także raport Europejskiej Agencji Środowiska (European Environment Agency, EEA) „*Trends and Projections in Europe*”. Ekspertki KOBiZE wspierali również bieżące prace legislacyjne MKiŚ dotyczące zmian w ustawodawstwie krajowym.

Aktywność KOBiZE na poziomie eksperckim obejmowała przede wszystkim opracowywanie dla Ministra Klimatu i Środowiska szeregu analiz, opinii, wkładów do dokumentów rządowych, propozycji stanowisk, projektów regulacji itp. dotyczących m.in. EU ETS, ETS2, MSR, CBAM, LULUCF, nESR, a także pierwszego unijnego dobrowolnego systemu certyfikacji usuwania

dwutlenku węgla czy innych unijnych inicjatyw i programów. KOBiZE analizował propozycje przepisów wdrażających zmienione zasady funkcjonowania EU ETS w aktach wykonawczych np. odnośnie zasad warunkowości w zakresie przydziału bezpłatnych uprawnień czy też aktów wykonawczych, które będą obowiązywały w okresie docelowym mechanizmie CBAM.

W KOBiZE wykonywane były, jako stałe zadania ustawowe, prace związane z wykonywaniem inwentaryzacji emisji krajowych oraz cyklicznym opracowywaniem i przedkładaniem stosownych raportów Ministrowi Klimatu i Środowiska oraz odpowiednim instytucjom i agendum międzynarodowym, a także podmiotom działającym w systemie statystyki publicznej (GUS). Działalność ta pozwalała na wywiązanie się Polski z krajowych zobowiązań sprawozdawczych na potrzeby raportowania w Unii Europejskiej, a także w ramach konwencji międzynarodowych, zwłaszcza Konwencji klimatycznej. KOBiZE wykonywał i raportował również prognozy emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń. Ponadto Krajowy ośrodek kontynuował działania związane z prowadzeniem Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji (Kb). W 2025 roku prace skoncentrowane były na rozwoju i prawidłowym działaniu systemu, z którego dane są szeroko wykorzystywane m.in. na potrzeby oceny jakości powietrza oraz analiz prowadzonych dla resortu. W 2025 roku kontynuowano prace związane z doskonaleniem metodyk ustalania emisji w ramach procesu doskonalenia i aktualizacji Centralnej Bazy Emisyjnej prowadzonej na potrzeby modelowania matematycznego. Prace te pozwoliły m.in. na uwzględnienie w metodyce szacowania emisji z sektora bytowo-komunalnego części danych zgromadzonych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), która jest administrowana przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB). Trwają również intensywne prace w sektorze rolnictwa – w obszarze hodowli, z wykorzystaniem danych ARiMR z systemu IRZ+ (System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt) – oraz w sektorze transportu drogowego, gdzie uwzględnia się aktualniejsze dane o ruchu pojazdów. Ponadto, w 2025 roku została podjęta decyzja o włączeniu KOBiZE w proces wdrażania dyrektywy w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (2024/2881). Nowa rola Krajowego ośrodka ma polegać na włączeniu w proces opracowywania nowych programów ochrony powietrza i planów działań na rzecz jakości powietrza poprzez przygotowywanie danych emisyjnych na potrzeby modelowania scenariusza odniesienia oraz scenariuszy redukcyjnych. Działania przygotowawcze polegające m.in. na określeniu metodyki szacowania efektów redukcyjnych dla urzędów marszałkowskich w tym opracowaniu danych emisyjnych dla scenariuszy redukcyjnych są już w KOBiZE prowadzone.

KOBiZE pełnił obowiązki administratora krajowego w ramach systemu EU ETS, w związku z czym wykonywał wszelkie czynności związane z funkcjonowaniem systemu i uczestniczeniem w nim podmiotów reprezentujących instalacje. Jednocześnie KOBiZE kontynuował działania dotyczące monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji, m.in. oceniając roczne raporty na temat wielkości emisji oraz przygotowując sprawozdania, zestawienia i analizy podsumowujące.

Dodatkowo nastąpił dalszy rozwój eksperckiego zaplecza KOBiZE, zwłaszcza Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych (CAKE), które opracowywało narzędzia analityczne i wykonało kompleksowe analizy, mające przyczynić się do lepszego zarządzania i wdrażania celów polityki klimatyczno-energetycznej.

W roku 2025 KOBiZE utworzył nowy zespół i tym samym nowe centrum kompetencji obejmujące gromadzenie i przetwarzanie danych geoprzestrzennych, głównie na potrzeby inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych w sektorze LULUCF. Zespół ten pracuje nad krajową bazą pokrycia i użytkowania terenu, która umożliwi nie tylko analizę stanu, ale również monitorowanie zmian pokrycia i użytkowania terenu w czasie. Baza ta oparta jest na wybranych krajowych i międzynarodowych źródłach danych geoprzestrzennych, w tym EGIB, LPIS, BDOT10k a także danych serwisu COPENICUS.

Ponadto, zgodnie z umową zawartą między Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych (DGLP) a IOŚ-PIB wykonano usługę pt.: Wdrożenie produkcyjne generowania comiesięcznych alertów FCI (Forest Condition Index) z danych satelitarnych zarejestrowanych w miesiącach czerwiec-wrzesień 2025 roku według metodyki usługi badawczej nr 18/21". Usługa dotyczyła generowania miesięcznych alertów FCI wskazujących osłabione drzewostany w oparciu o dane teledetekcyjne, tj. wskaźniki spektralne obliczane na podstawie danych satelitarnych Sentinel-2 rejestrowanych w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2025 roku.

Zakład Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka

W Zakładzie są wykonywane oceny, raporty i uwagi w procesie dopuszczania środka ochrony roślin do obrotu (zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia wykonywania opracowań ocen lub uwag dotyczących środków ochrony roślin, substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków określonych w ustawie o środkach ochrony roślin z dnia 8 marca 2013 r. (tekst jedn. Dz.U.2024.0.630 z późn. zm.) w zakresie:

- właściwości fizycznych, chemicznych i technicznych , w tym jego substancji czynnej
- oddziaływania środka ochrony roślin na zdrowie człowieka i zwierząt wynikające ze stosowania środka ochrony roślin (toksykologia)
- oddziaływania środka ochrony roślin na zdrowie człowieka i zwierząt wynikające z pozostałości środka ochrony roślin w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni
- oddziaływania środka ochrony roślin na zwalczane kręgowce, w przypadku gdy środek ochrony roślin jest przeznaczony do zwalczania tych zwierząt
- los i zachowanie środka ochrony roślin w środowisku
- oddziaływania środka ochrony roślin na organizmy niebędące celem jego zastosowania (ekotoksykologia)

- skuteczności działania środka ochrony roślin, z uwzględnieniem niekorzystnego działania na rośliny i produkty roślinne

Ponadto są opracowywane opinie (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa Rozwoju Wsi z dnia 9 sierpnia 2024 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nawozach i nawożeniu, Dz.U. 2024 poz. 1261, z późn. zm.) w zakresie oddziaływania na środowisko:

- nawozu organicznego i organiczno-mineralnego
- środka wspomagającego uprawę roślin/poprawiającego właściwości gleby wytworzonego z surowców będących odpadami lub ubocznymi produktami zwierzęcymi lub z produktów uzyskanych z odpadów lub ubocznych produktów zwierzęcych albo zawierającego w swoim składzie odpady lub uboczne produkty zwierzęce lub produkty uzyskane z odpadów lub ubocznych produktów zwierzęcych
- nawozu lub środka wspomagającego uprawę roślin/poprawiającego właściwości gleby, w których składzie chemicznym występuje substancja dotychczas nieznana lub niestosowana w rolnictwie

Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu (ZMAiK)

Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu wykonywał modelowanie matematyczne transportu i przemian substancji w powietrzu oraz opracowywał analizę wyników tego modelowania na potrzeby wsparcia działalności państwowego monitoringu środowiska.

W latach 2023 – 204, matematyczne modelowanie wraz z jego analizą w postaci raportów wykonane przez ZMAiK IOŚ-PIB uwzględniało następujące prace:

- wykonanie oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref (Art. 89, Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.),
- określanie ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych albo przekroczeń poziomów docelowych lub dopuszczalnych, powiększonych o margines tolerancji, lub poziomów alarmowych oraz celów długoterminowych, spowodowanych przenoszeniem zanieczyszczeń z terytorium innego państwa (Art. 92a, ust. 1, Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.),
- określanie ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu albo informacji o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji (Art. 93, ust. 1, Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.),
- prognozowanie stężeń substancji w powietrzu na potrzeby opracowania krajowego programu ochrony powietrza (Art. 91c, Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.),
- wyznaczania reprezentatywności stanowisk pomiarowych (Art. 90, ust. 3, Dz.U. 2021 poz. 1973), prognozowanie stężeń substancji w powietrzu na potrzeby opracowania

krajowego programu ochrony powietrza (Art. 91c, Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.),

- analiza wyników modelowania na potrzeby pięcioletniej oceny jakości powietrza w Polsce w latach 2019-2023 (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.)

Dodatkowo, Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu wspiera Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska następującymi pracami:

- określenie udziału kategorii źródeł emisji w poziomach substancji w powietrzu na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza w 2024 roku (GIOŚ),
- określenie udziału źródeł naturalnych (pyłu pustynnego i pyłu z pożaru lasów) na potrzeby odliczeń przy realizacji oceny rocznej za rok 2023, realizowanej w 2024 r., łącznie z przygotowaniem wskazówek do odliczeń źródeł naturalnych (GIOŚ),
- obliczenia udziału łącznych kategorii źródeł emisji (energetyka, wydobywanie i przemysł, źródła komunalno-bytowe i gospodarka odpadami, transport drogowy i inny, źródła poza Polską) w poziomie stężeń zanieczyszczeń na terenie Polski,
- udostępnianie wyników prognoz jakości powietrza poprzez system API,
- przekazywanie komunikatów ostrzegawczych o prognozowanym przekroczeniu wartości normowanych w powiatach,
- wsparcie w przesyłaniu plików XML do systemu EIONET w związku z raportowaniem Programów Ochrony Powietrza,
- wsparcie przy implementacji dokumentacji związanej z rewizją Dyrektyw Powietrznych
- w kontekście modelowania jakości powietrza,
- wsparcie ministerstwa w wypełnianiu zadań związanych z przewodnictwem Polski w Grupie Zadaniowej ds. Pomiarów i Modelowania (TFFM) w tym przygotowanie i przeprowadzenie corocznego spotkania TFMM,
- wsparcie ministerstwa w wypełnianiu zadań związanych z przewodnictwem Polski w Grupie Zadaniowej ds. Hemisferycznego Transportu Zanieczyszczeń Powietrza,
- zorganizowanie spotkania Europejskiej Agencji Środowiska w Warszawie.

Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska „PUSZCZA BORECKA”

Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska Puszcza Borecka realizowała prace w zakresie pomiarów i badań, wskazanych w określonych zadaniach Programów

Wykonawczych Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2024 i 2025 w zakresie monitoringu jakości powietrza, koordynowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Były to: pomiary składu pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, rtęci w stanie gazowym oraz depozycji metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych na stacjach monitoringu tła regionalnego (obowiązek wykonywania pomiarów metali ciężkich i WWA w pyłe PM₁₀ i depozycji oraz rtęci w stanie gazowym na stacjach tła regionalnego wynika z art. 4 ust. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE. Natomiast obowiązek wykonywania pomiarów składu chemicznego pyłu PM_{2,5} wynika z art. 6 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE), monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na stacjach w Łebie, Jarczewie, Puszczy Boreckiej i Szymbarku wg programów EMEP, GAW/WMO i COMBINE/HELCOM (obowiązek wykonania tego zadania wynika z podpisanego przez Polskę protokołu w sprawie EMEP (European Monitoring and Evaluation Programme) do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości oraz z Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego). Programy Wykonawcze Państwowego Monitoringu Środowiska na rok kolejne lata w zakresie monitoringu jakości powietrza, stanowią wypełnienie przepisu art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 425). W ramach podsystemu monitoringu przyrody w PMŚ, w roku 2025 realizowany był Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego.

Zakład Monitoringu Środowiska

Zakład Monitoringu Środowiska w roku 2025 realizował prace w zakresie przetworzenia danych i wykonania zbiorczych ocen jakości powietrza w Polsce na podstawie badań Państwowego Monitoringu Środowiska, wg prawa krajowego i wymagań sprawozdawczości europejskiej. Zakres prac obejmował realizację szeregu zadań. Do najważniejszych zaliczyć należy:

- wsparcie merytoryczne w zakresie przygotowywania wyników i przetwarzania map rozkładów stężeń zanieczyszczeń wszystkich zanieczyszczeń powietrza na potrzeby przeprowadzenia rocznych ocen jakości powietrza,
- zestawienie i podsumowanie wyników rocznej oceny jakości powietrza w strefach (zdefiniowanych w art. 87 ustawy Poś), w skali kraju, na podstawie wyników klasyfikacji dokonanej na poziomie województw, w tym aktualizacja Wytycznych i szablonów raportów wojewódzkich, opracowanie raportu krajowego,
- przetworzenie zbiorów danych o jakości powietrza oraz planowanego systemu oceny jakości powietrza zgodnie z wymaganiami decyzji 2011/850/UE, w tym wykonanie spójnych ze sobą raportów w postaci XML/GML,
- przetworzenie danych i opracowanie raportów na temat jakości powietrza w Polsce w świetle wyników pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu

Środowiska oraz w krajach UE,

- opracowanie raportów problemowych na temat jakości powietrza w uzdrowiskach i WWA w miastach,
- wsparcie w sposobie pozyskania danych i informacji na potrzeby odejmowania udziału źródeł naturalnych w ocenach jakości powietrza, w tym aktualizacja Wskazówek do odejmowania udziału źródeł naturalnych i posypywania dróg piaskiem i solą w ocenach jakości powietrza na podstawie wytycznych Komisji Europejskiej,
- wykonanie analizy treści nowej dyrektywy w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy,
- organizacja i przeprowadzenie trzydniowego szkolenia dla pracowników GIOŚ w zakresie wykorzystania wyników pomiarów, modelowania matematycznego oraz szacowania na potrzeby ocen jakości powietrza i informowania społeczeństwa oraz wykonania rocznej oceny jakości powietrza z opcją hybrydowego uczestnictwa w szkoleniu.

Zakład Adaptacji do Zmian Klimatu

W Zakładzie realizowane są prace badawczo-rozwojowe i komercyjne w zakresie:

- Aspektów środowiskowych, społecznych i gospodarczych zmian klimatu, w tym występowania i skutków zjawisk ekstremalnych;
- Adaptacji do zmian klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania usług ekosystemowych i rozwiązań bazujących na naturze;
- Ocen ryzyka klimatycznego dla sektorów i obszarów oraz zarządzania ryzykiem i poprawy odporności;
- Planów adaptacji do zmian klimatu dedykowanych miastom, regionom, obszarom i sektorom;
- Metod naukowych i analitycznych dot. analizy kosztów i korzyści, analizy ekonomicznej i finansowej skutków zmian klimatu, ich łagodzenia i adaptacji.

Zakład Adaptacji do Zmian Klimatu realizuje również obowiązki IOŚ-PIB w zakresie monitoringu działań adaptacyjnych podejmowanych przez samorządy.

4.2 Pozostałe działania realizowane na zlecenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska

Wdrażanie prawa odbudowy zasobów przyrodniczych w Polsce

Głównym celem jest wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w opracowaniu Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP), w tym prowadzenie badań przygotowawczych oraz dostarczenie wiedzy do wykorzystania w procesach kształtowania warunków legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych wdrażania prawa odbudowy zasobów przyrodniczych w Polsce, zgodnie z Rozporządzeniem (UE) 2024/1991 Parlamentu

Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869. Projekt jest realizowany w ścisłej, bieżącej współpracy i uzgodnieniu z DOP oraz w ramach współpracy DOP z Grupami Roboczymi powołanych dla opracowania KPO ZP. W ramach projektu, oprócz wsparcia w opracowaniu KPOZP, zadaniem IOŚ-PIB jest udział w przeprowadzeniu strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz w konsultacjach projektu dokumentu.

Opracowanie projektu Narodowego Programu Leśnego oraz wsparcie MKiŚ w procesie wzmocnienia funkcji przyrodniczych i społecznych lasów

Celem projektu jest stworzenie wizji polskiego leśnictwa w obliczu wyzwań XXI wieku poprzez opracowanie projektu Narodowego Programu Leśnego, jako narzędzia zrównoważonego rozwoju i ochrony kapitału naturalnego kraju, uwzględniającego społeczną zgodę na coraz pełniejsze zaspokajanie wielokierunkowych potrzeb przez coraz lepiej zagospodarowane i chronione polskie lasy. W ramach projektu realizowane są działania na rzecz wzmocnienia ochrony lasów o szczególnych walorach przyrodniczych i dominującej funkcji społecznej poprzez wsparcie w procesie wyznaczania lasów aglomeracyjnych. Trzecim elementem projektu jest udział w wypracowaniu spójnego krajowego podejścia do wyznaczania starolasów w Polsce, zgodnie z celem Unijnej Strategii na rzecz różnorodności biologicznej 2030.

Zmiany wilgotności i właściwości wodnofizycznych gleb w Polsce, w okresie ostatniego 50-lecia, w warunkach postępujących zmian klimatu, na przykładzie gleb Mazur, Wielkopolski i Lubelszczyzny

Celem pracy jest rozpoznanie zmian i skali osuszania gleb leśnych, będących wynikiem ich degradacji wskutek postępujących zmian klimatu. Zweryfikowany badaniami aktualny stan wilgotności i właściwości wodnofizycznych gleb wybranych regionów Polski będzie ważnym sygnałem dla strategii i polityk w gospodarowaniu przestrzenią oraz dla potrzeb ochrony środowiska, szczególnie zatrzymywania wody w glebie. Polska należy do krajów o najmniejszych zasobach wodnych w Europie, a to z kolei jest uwarunkowane położeniem Polski i jej warunkami naturalnymi. W centralnej części kraju występują obszary naturalnego niedoboru wód powierzchniowych, a w południowej obszary naturalnego niedoboru wód podziemnych. Również zmiany klimatu powodujące występowanie fal upałów i długotrwałych okresów bezopadowych oraz zwiększone parowanie, w połączeniu z intensyfikacją działań człowieka w znacznym stopniu przyczyniają się do pustynnienia, degradacji gleb (w tym poważnego upośledzenia wszystkich funkcji gleby), występowania suszy rolniczej, hydrologicznej czy hydrogeologicznej.

Przygotowanie „Strategicznego planu działań w zakresie edukacji ekologicznej (SPDEE)”

Celem zadania „Przygotowanie Strategicznego Planu Działań w zakresie Edukacji Ekologicznej

(SPDEE)” było wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w procesie przyjęcia SPDEE, zgodnie z zapisami Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030), a także usystematyzowanie wiedzy dotyczącej systemu edukacji ekologicznej w Polsce.

W ramach realizowanych prac:

- Przeprowadzono badanie bibliometryczne i przegląd literatury przedmiotu, w tym analizę wyników badań naukowych oraz opracowań studialnych przygotowanych przez IOŚ-PIB.
- Opracowano stanowisko IOŚ-PIB w sprawie stosowania terminu „edukacja ekologiczna” oraz rozpoczęto ewaluację działań z zakresu edukacji ekologicznej realizowanych w ramach PEP2030 i innych polityk publicznych.
- Dokonano przeglądu wyników warsztatów przeprowadzonych w 2024 r. w ramach przedsięwzięcia „Zaprojektowanie i facylitacja procesu partycypacyjnego wypracowania wytycznych do projektu SPDEE”.
- Przeanalizowano wyniki cyklicznych badań świadomości ekologicznej prowadzonych przez MKiŚ oraz przeprowadzono mapowanie interesariuszy, aktualizując i rozszerzając listę uczestników procesu.
- Opracowano i przeprowadzono badanie ankietowe w resortach w celu rozpoznania ich zaangażowania w działania edukacyjne oraz identyfikacji obszarów współpracy i wyzwań w realizacji polityki edukacji ekologicznej w Polsce.
- Wykonano ekspertyzy tematyczne, w tym analizę uwarunkowań prawnych i formalnych oraz rekomendacje dla SPDEE.
- Zorganizowano warsztaty i spotkania z ekspertami oraz przedstawicielami resortów, których celem było wypracowanie wizji, celów, priorytetów i kierunków działań edukacji ekologicznej, a także identyfikacja problemów, barier i potrzeb edukacyjnych.
- Opracowano system wdrażania i aktualizacji SPDEE, obejmujący monitoring, ewaluację i propozycję harmonogramu działań.
- Sformułowano wizję, cel nadrzędny, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań SPDEE.
- Przygotowano projekt SPDEE oraz wnioski i rekomendacje dotyczące wzmocnienia skuteczności polityki edukacji ekologicznej w Polsce, w tym propozycje zmian legislacyjnych.
- Zespół IOŚ-PIB aktywnie uczestniczył w pracach Zespołu ds. SPDEE, powołanego przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Stabilizacja i przygotowanie systemu BDO do dalszego funkcjonowania

W 2025 r. działania realizowane w ramach systemu BDO koncentrowały się na produkcyjnym funkcjonowaniu systemu, jego stabilizacji oraz dostosowaniu do bieżących potrzeb użytkowników i zmian regulacyjnych. Prace miały charakter porządkujący i optymalizacyjny.

W tym roku realizowano liczne wydania produkcyjne obejmujące m.in. poprawę wydajności i bezpieczeństwa, usprawnienia architektury systemu, dostosowania interfejsów użytkownika, zmiany w mechanizmach walidacji danych, korekty błędów wykrywanych w trakcie bieżącego użytkowania systemu oraz aktualizacje integracji z systemami zewnętrznymi.

Równolegle prowadzono intensywne działania informacyjne i szkoleniowe wspierające użytkowników systemu. W 2025 r. zespół odpowiedzialny za wsparcie użytkowników Systemu BDO przeprowadził 101 szkoleń, w których udział wzięło ponad 6,1 tys. uczestników, co stanowiło istotny element zapewnienia prawidłowego i efektywnego korzystania z systemu w warunkach jego pełnego funkcjonowania produkcyjnego.

Zakres i charakter działań realizowanych w 2025 r. wskazują na osiągnięcie dojrzałości operacyjnej systemu BDO oraz domknięcie etapu prac prowadzonych w formule projektu. Działania te przygotowały system do dalszego funkcjonowania od 1 stycznia 2026 r. w modelu stałym, obejmującym utrzymanie i planowy rozwój systemu. Zgodnie z decyzją Ministra Klimatu i Środowiska, od 1 stycznia 2026 r. Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy będzie realizował zadania administratora systemu BDO.

Sprawozdawczość Polski do Komisji Europejskiej w zakresie pomiarów poziomów odpadów żywności w czteroletnim cyklu 2025-2027

Głównym celem przedsięwzięcia jest opracowanie projektów sprawozdań na potrzeby Komisji Europejskiej, dotyczących ilości odpadów żywności w pięciu etapach łańcucha dostaw żywności, tj.: produkcji podstawowej, przetwórstwie i wytwórstwie, sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, restauracjach i usługach gastronomicznych oraz gospodarstwach domowych dla każdego okresu sprawozdawczego w 4-letnim cyklu 2024-2027. Realizacja celu głównego wymaga przeglądu oraz aktualizacji szczegółowych krajowych metodyk zbierania danych dotyczących odpadów żywności w poszczególnych latach oraz pozyskania tych danych. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do monitorowania wytwarzania odpadów żywności oraz do podejmowania środków służących ich ograniczeniu. W ramach projektu zostaną zebrane dane w oparciu o przygotowane metodyki oraz opracowane projektu rocznych sprawozdań wraz z raportami z kontroli jakości dla KE nt. odpadów żywności wytworzonych w Polsce w latach 2024-2027. Zapewnione będzie również wsparcie merytoryczne dla MKiŚ w zakresie zapytań KE dotyczących przygotowanych

sprawozdań nt. odpadów żywności.

W ramach projektu zostanie opracowanych 11 dokumentów merytorycznych oraz 8 projektów sprawozdań dla KE wraz ze sprawozdaniami z kontroli jakości. Zostaną przeprowadzone badania poziomu odpadów w każdym etapie łańcucha dostaw żywności (5 badań). Zostaną oszacowane ilości odpadów żywności w Polsce osobno dla każdego roku sprawozdawczego (lata 2024-2027).

Oszacowanie rocznych ilości odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych nie poddanych recyklingowi w Polsce

Celem nadrzędnym ekspertyzy jest dostarczenie danych i informacji umożliwiających sporządzenie przez państwo polskie sprawozdania rocznego Komisji Europejskiej (Eurostatowi), zawierającego dane statystyczne dotyczące masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych, które wytworzono, poddano oraz nie poddano recyklingowi. Do pozostałych celów zaliczyć należy identyfikacja źródeł informacyjnych w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, identyfikacja obszarów wymagających zmian w zakresie sprawozdawczości, identyfikacja podmiotów przetwarzających odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych w procesie recyklingu, określenie potencjału recyklingowego odpadów opakowaniowych mających udział morfologiczny w odpadach komunalnych, dokonanie analizy porównawczej z zakresu odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytworzonych i zagospodarowanych w krajach członkowskich UE a także przeprowadzenie badań morfologicznych wskazujących wszystkie rodzaje komunalnych opakowań z tworzyw sztucznych i wybranych produktów z tworzyw sztucznych wytwarzanych w Polsce.

W 2025 r. w ramach projektu ze względu na potrzeby dodatkowych wyjaśnień dla Komisji Europejskiej dotyczących obliczeń a także opracowanej metodyki sprawozdawczej zespół podejmował działania mające na celu dostarczenie niezbędnych informacji, odbyło się spotkanie wyjaśniające z MKiŚ oraz Komisją Europejską.

Wykonano prace polegające na identyfikacji danych koniecznych do agregacji z bazy Danych o odpadach i gospodarce opakowaniami. Sporządzono i opublikowano raport "Składowanie odpadów komunalnych w Polsce w 2023 r." Opracowano nową metodę liczenia "gapowiczów" poprzez weryfikację BDO i CEIDG".

Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce

Celem nadrzędnym przedsięwzięcia jest przygotowanie danych umożliwiających określenie w gospodarstwach domowych w poszczególnych województwach w Polsce masy bioodpadów komunalnych posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła, zwanych bioodpadami komunalnymi. Podstawową przesłanką uzasadniającą realizację przedsięwzięcia jest zaliczenie wszystkich bioodpadów komunalnych poddawanych recyklingowi w gospodarstwach

domowych „u źródła” do odpadów komunalnych poddanych ponownemu użyciu i recyklingowi w Polsce. Obliczenie ilości tych odpadów oraz wskazanie metodyki ich pomiaru w czytelny sposób umożliwi zaliczenie tych odpadów do poddanych ponownemu użyciu i recyklingowi przez gminy. Gminy na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2519 z późn. zm.) obowiązane są do osiągnięcia określonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Wzrost tych poziomów wpłynie również na ograniczenie ilości składowanych odpadów. Zaliczenie wszystkich bioodpadów komunalnych poddawanych recyklingowi w gospodarstwach domowych w kompostownikach wpłynie tym samym na zwiększenie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wszystkich odpadów komunalnych w Polsce. Polska jako państwo członkowskie UE zobowiązana jest do wdrożenia art. 11 ust. 2 lit. c dyrektywy 2008/98 i złożenia raportu w tym zakresie.

Opis prac zrealizowanych w ramach projektu w 2025 r.: przygotowanie publikacji „Ekspertyza bioodpady kompostowane u źródła”, a także przygotowanie „Instrukcji dla gmin – metoda Bezpośrednia” w formie prezentacji

Sprawozdawczość do komisji UE w zakresie określonych produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, narzędzi połowowych i wyrobów tytoniowych (tzw. Sprawozdawczość SUP) za lata 2022 i 2023

Podstawowa przesłanką uzasadniającą realizację przedsięwzięcia jest nakaz złożenia sprawozdań za lata 2022 -2023 wynikający z Dyrektywy SUP 2019/904. Jak wskazano w Dyrektywie 2019/904 tworzywa sztuczne stanowią 80-85% odpadów w środowisku morskim w Unii, przy czym artykuły jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych stanowią 50%, a przedmioty związane z połowami - 27% całości odpadów w środowisku morskim. Produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych obejmują szeroką gamę powszechnie stosowanych szybko zbywalnych produktów konsumpcyjnych, które są wyrzucane po tym, jak zostały jednorazowo użyte zgodnie ze swoim przeznaczeniem, są rzadko poddawane recyklingowi i łatwo stają się śmieciami. Znaczna część narzędzi połowowych wprowadzonych do obrotu nie jest zbierana w celu przetwarzania. Produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych i narzędzia połowowe zawierające tworzywa sztuczne stanowią zatem szczególnie poważny problem w kontekście odpadów w środowisku morskim, stwarzają poważne zagrożenie dla ekosystemów morskich, różnorodności biologicznej i zdrowia człowieka oraz mają negatywny wpływ na takie rodzaje działalności jak turystyka, rybołówstwo i żegluga. W Polsce informacje i dane w zakresie produktów objętych ww. sprawozdawczością nie są zbierane. Zatem bardzo istotnym jest opracowanie metodyki umożliwiającej zbieranie danych, zidentyfikowanie źródeł danych czy weryfikacja i korelacja całego zbioru danych.

W 2025 r. realizowana była sprawozdawczość za 2023 r., która obejmowała aktualizację i weryfikację danych źródłowych dotyczących wprowadzenia do obrotu i zbiórki odpadów SUP za rok 2023.

Wsparcie resortu klimatu i środowiska w związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego wód powierzchniowych w kontekście zagrożenia toksycznymi zakwitami *Prymnesium parvum*

Nadrzędnym celem projektu *Budowa kompetencji resortu Klimatu i Środowiska w zakresie ochrony i zrównoważonego zarządzania rzeką Odrą* jest realizacja szeregu prac naukowo-badawczych i aplikacyjnych, które pozwolą na lepsze rozpoznanie dynamiki ekologicznej rzeki Odry, podjęcie działań w zakresie usprawnienia monitorowania parametrów jakości wód poddanych różnym presjom oraz w sytuacji kryzysowej zapewnienie możliwości szybkiego informowania o zagrożeniu i odpowiednio szybkie podjęcie działań zaradczych. Projekt planowany do realizacji w latach 2025-2026 będzie obejmował trzy główne zadania. Szczegółowym celem Zadania I jest wykonanie kompleksowej ekspertyzy w zakresie zmian formalnoprawnych niezbędnych do wprowadzenia w dokumentach regulujących zagadnienia gospodarki wodnej w kraju w celu zapewnienia lepszego bezpieczeństwa ekologicznego wód powierzchniowych w Polsce. Ekspertyza będzie obejmowała wskazanie dodatkowych potrzeb legislacyjnych w zakresie wzmocnienia ochrony ekosystemów wodnych w kontekście zobowiązań wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), Europejskiego Zielonego Ładu oraz krajowych strategii ochrony środowiska. Cel szczegółowy Zadania II jest rozpoznanie zmian liczebności i biomasy oraz toksyczności *Prymnesium parvum* w zróżnicowanych warunkach fizykochemicznych, rozpoznanie czynników środowiskowych i roli pozostałych składowych zbiorowiska fitoplanktonu w powstawaniu i zaniku zakwitów tego haptofitu celem usprawnienia systemów alarmujących przed zagrożeniem oraz lepszego doboru środków zaradczych i narzędzi mitygacji toksycznych zakwitów. Celem szczegółowym Zadania III jest kontynuacja prac nad testowaniem skuteczności różnych metod zwalczania zakwitów *P. parvum* lub ograniczania skutków ich toksyczności w różnych sytuacjach zagrożenia w ekosystemach wód stojących i płynących.

Wyszukiwarka 2.0 – kontynuacja przedsięwzięcia pn. Wyszukiwarka EkoDotacji

Zwiększenie dostępności do programów wsparcia finansowego dla inwestycji ekologicznych. Stworzenie rzetelnego źródła informacji zapobiegającego oszustwom i wyłudzeniom.

Wykonanie planu zarządzania dla Obiektu Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska (część polska) - Etap II

Celem projektu jest opracowanie Planu zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych oraz realizacją działań informacyjno-edukacyjnych.

Realizacja zadań związanych z wypełnieniem zobowiązań wynikających

z Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości wraz z protokołami (Konwencja LRTAP)

Celem pracy jest wsparcie merytoryczne resortu w realizacji zadań wynikających dla Polski z regionalnej Konwencji EKG ONZ w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości (do czego Polska, jako strona tej konwencji, jest zobowiązana od 1985 roku, tj. momentu jej ratyfikacji). Zadania etapów I i II, obejmujących lata 2023-2024, ukierunkowane na wypełnianie zobowiązań wynikających z tej konwencji i jej ośmiu protokołów, zostały wykonane w Zakładzie Kształtowania Środowiska we współpracy z Zakładem Zintegrowanego Monitoringu Środowiska, Zakładem Ochrony Wód i Zakładem Modelowania Atmosfery i Klimatu IOŚ-PIB. Praca została sfinansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach pracy w każdym z etapów przeanalizowano po około: 350 - 400 oficjalnych i nieformalnych dokumentów EKG ONZ oraz 80 - 100 dokumentów roboczych Unii Europejskiej. Przygotowano, m.in.: liczne uwagi i opinie oraz projekty stanowisk i instrukcji, jak też wystąpień dla delegatów Polski na sesje prowadzone w ramach EKG ONZ oraz UE; szczegółowo przeanalizowano projekt planu pracy Konwencji na lata 2024-2025 wraz z wynikającymi z niego potencjalnymi zadaniami dla Polski; jak również podano informacje na temat aktywnego udziału ekspertów IOŚ-PIB i wybranych jednostek naukowych w międzynarodowych i krajowych działaniach na rzecz konwencji. Zasadniczym wątkiem prac konwencji w 2023 r. było przeprowadzenie przeglądu Protokołu z Göteborga, zakończone podjęciem decyzji o rozpoczęciu jego rewizji. W 2024 roku prace zdominowało przygotowywanie wkładów, m. in. naukowych, na potrzeby rewizji protokołu – rozpatrywane jest przyjęcie nowych zobowiązań do redukcji emisji krajowych, opracowanie nowych nadrzędnych celów konwencji w oparciu o ocenę zagrożenia dla zdrowia ludzi i dobrostanu ekosystemów, możliwości rozszerzenia Konwencji o regulacje dotyczące emisji metanu, jak również aktualizacji istniejących i przyjęcie nowych dokumentów o charakterze zaleceń (tzw. guidance documents). Dwójka pracowników ZMAiK IOŚ-PIB pełni role kierownicze w organach konwencji - dr hab. inż. Joanna Strużewska jest przewodniczącą Grupy Zadaniowej ds. Pomiarów i Modelowania (TFMM) a prof. dr hab. inż. Jacek Kamiński jest wice-przewodniczącym Grupy Zadaniowej ds. Hemisferycznego Transportu zanieczyszczeń w ramach struktur EMEP (European Monitoring and Evaluation Programme). Realizacja zadań związanych z wypełnianiem zobowiązań wynikających z Konwencji LRTAP obejmuje także zaangażowanie obojga w planowanie, moderowanie i aktywny udział w pracach tych organów, jak też w aktywny udział w spotkaniach kierownictwa EMEP.

Utworzenie i prowadzenie Centralnego Rejestru Oszczędności Energii Finalnej (CROEF), o którym mowa w art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej, w latach 2021 – 2030

Realizacja zadania wynika z Ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw. W ramach realizacji zadania IOŚ-PIB opracował

system webowy, umożliwiający wprowadzanie danych opisujących poszczególne inwestycje, przez użytkowników wymienionych w ustawie z odpowiednimi nadanymi uprawnieniami. Wprowadzanie danych odbywa się za pośrednictwem interaktywnych formularzy, zawierających niezbędne tabele słownikowe, w tym powiązanie z rejestrem TERYT oraz KRS, CEIDG, RSPO w celu szybszego wprowadzania danych pozyskiwanych z rejestrów zewnętrznych. Po wprowadzeniu danych, są one widoczne w publicznej części rejestru dostępnego dla niezalogowanych użytkowników. Dostęp do części umożliwiającej wprowadzanie danych jest dostępny tylko dla zalogowanych użytkowników z instytucji posiadającej właściwe uprawnienia. Rejestracja użytkowników odbywa się poprzez przesłanie formularza elektronicznego wraz z załącznikiem potwierdzającym uprawnienia do działania w ramach danej instytucji. Zarejestrowany użytkownik na prawach lokalnego administratora może dodawać kolejne osoby w danej instytucji. IOŚ-PIB jest administratorem systemu.

4.3 Działalność edukacyjna

Studia podyplomowe

- W lutym 2025 roku nastąpiło zakończenie drugiej edycji studiów podyplomowych *Klimat i Energia – praktyczne aspekty* oraz pierwszej edycji studiów podyplomowych *Zrównoważony Rozwój i Gospodarka ESG: studia podyplomowe w nowoczesnych modelach biznesowych*. Kierunki te były dofinansowane przez NFOŚiGW.
- W marcu 2025 roku nastąpiło rozpoczęcie trzeciej edycji studiów podyplomowych *Klimat i Energia – praktyczne aspekty*. Trzecia edycja tych studiów też miała dofinansowanie NFOŚiGW.
- W czerwcu 2025 roku zakończyła się druga edycja studiów podyplomowych *Zrównoważony Rozwój i Gospodarka ESG: studia podyplomowe w nowoczesnych modelach biznesowych*.
- We wrześniu uruchomiono nabór na studia podyplomowe *Nowoczesne zarządzanie zrównoważonym rozwojem*.

Projekty edukacyjne

- W ramach projektu dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn. „Kampania edukacyjno – informacyjna dotycząca wykorzystania biogazu i biometanu w Polsce” zasilano treściami stronę internetową projektu, opublikowano szereg artykułów o charakterze popularno-naukowym, eksperci IOŚ-PIB brali aktywny udział w wydarzeniach zewnętrznych popularyzując to odnawialne źródło energii. Rozpoczęto prace nad opracowaniem poradnika inwestora biogazowego.
- W związku z realizacją projektu dofinansowanego ze środków NFOŚiGW pn. „Kampania informacyjno – edukacyjna dotycząca gospodarki odpadami, w kierunku Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ)” eksperci IOŚ-PIB uczestniczyli w wydarzeniach

zewewnętrznych, opublikowano także kilka artykułów o charakterze popularno-naukowym.

- W ramach projektu dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn. „Kampanii informacyjno – edukacyjnej #ZatrzymajKlimat” IOŚ-PIB został partnerem merytorycznym Wielkiego testu Wiedzy o Klimacie organizowanego przez Gazetę Wyborczą, wspierając edukację klimatyczną uczniów szkół średnich i zawodowych. Celem inicjatywy była popularyzacja wiedzy o klimacie, uświadamianie przyczyn i skutków zmian klimatu oraz zachęcanie do refleksji nad wpływem codziennych działań na środowisko. W ramach współpracy materiały opracowane w IOŚ-PIB zostały przesłane do szkół, aby przygotować młodzież do udziału w Teście, opublikowane szereg artykułów popularno-naukowych, które zostały opublikowane online oraz w prasie, intensywnie promowano także kurs e-learningowy, który powstał w ramach projektu.
- W 2025 roku rozwijano portal edukacyjny edukacja.ios.edu.pl, który powstał w ramach projektu „ClimChild – co dziecko powinno wiedzieć o zmianach klimatu” dofinansowanego ze środków NFOŚiGW.
- W ramach projektu „ClimChild – co dziecko powinno wiedzieć o zmianach klimatu” dofinansowanego ze środków NFOŚiGW, zorganizowano konferencję dla nauczycieli, edukatorów i rodziców. Podczas wydarzenia eksperci, praktycy edukacji oraz przedstawiciele organizacji społecznych i instytucji publicznych podzielili się wiedzą, doświadczeniami i dobrymi praktykami w zakresie edukacji klimatycznej w szkołach, poza nią oraz we współpracy z rodzicami i społecznościami lokalnymi. Wydarzenie zgromadziło ponad 250 osób w formule hybrydowej.
- Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu prowadzi działania edukacyjne w ramach projektu CAMS_2 72_PL, które Skupiają się one na popularyzacji wiedzy na temat jakości powietrza i zanieczyszczeń atmosferycznych w Polsce, a także w ramach projektu C3S_2 72_PL, które z kolei koncentrują się na popularyzacji wiedzy na temat zmian klimatu w Polsce opartej na danych serwisu Copernicus Climate Change (C3S).

Organizacja seminariów, szkoleń i webinarów

- Pracownicy Zakładu Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka, we współpracy Zero Waste Consulting, Jonasz Szczeniowski Consulting organizowali webinar pn. Cyfrowy Paszport Produktu — przewodnik przetrwania, który odbył się 16.04.2025.
- Pracownicy Zakładu Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka byli organizatorami Konferencji dot. wdrażania zasad ekoprojektowania w małych i średnich przedsiębiorstwach (mśp) i opracowywaniu cyfrowych paszportów produktowych oraz ocenie cyklu życia produktu – LCA. Konferencja zorganizowana w Instytucie odbyła się 18.06.2025

- Zespół Instrumentów Polityki Klimatycznej KOBiZE zorganizował warsztaty pn. „Pochłanianie i usuwanie CO₂ – klucz do neutralności klimatycznej UE 2050”, które odbyły się w siedzibie IOŚ-PIB 19 marca 2025 r. W warsztatach uczestniczyło 40 osób. Byli to przedstawiciele resortów MKiŚ i MRiRW, a także KPRM, IUNG-PIB, PCA, CKPŚ LP oraz pracownicy KOBiZE i IOŚ-PIB.
- Zespół Rozdziału Uprawnień i Obsługi Mechanizmu Granicznego, prowadził warsztaty dotyczące planów neutralności klimatycznej i sprawozdawania rezultatów ich wdrożenia przez prowadzących instancje, którzy wnioskowali o dodatkowy 30% przydział bezpłatny przydział uprawnień do emisji na okres 2026-2030.
- Zespół Zarządzania Krajową Bazą prowadzi działalność informacyjno-szkoleniową w zakresie raportowania do Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji. Co roku dokonywana jest aktualizacja materiałów pomocniczych ułatwiających wypełnianie raportu, dostępnych na stronie: <https://krajowabaza.kobize.pl/instrukcje-poradniki/index> oraz odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania: <https://krajowabaza.kobize.pl/najczesciej-zadawane-pytania>.
- Zakład Adaptacji do Zmian Klimatu przygotował szereg spotkań – warsztatów dla interesariuszy projektu mającego na celu opracowanie Planu zarządzania Obiektem Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska.
- Pracownicy Zakładu Zarządzania Zasobami Przyrody uczestniczyli w warsztatach „Zielona Retencja ” nt. zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi oraz wdrażaniu zielonej infrastruktury w przestrzeniach miejskich w ramach miejskich planów adaptacji do zmian klimatu.
- Pracownicy Zakładu Gospodarki Odpadami, w ramach projektu pn. Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce, przygotował trzy webinary związane z wyżej wymienioną tematyką.
- Ekspersi Zakładu Modelowania Atmosfery i Klimatu w dniach 24 czerwca, oraz 22 i 23 października organizowali seminarium, które było poświęcone pozyskiwaniu danych z serwisu Copernicus Climate Data Store oraz ich szybkiej wizualizacji przy użyciu darmowego narzędzia Panoply. Podczas spotkania uczestnicy dowiedzieli się jak w prosty sposób wyszukiwać, pobierać i przeglądać dane klimatyczne, co może być pomocne zarówno w pracy badawczej, jak i w zastosowaniach praktycznych.

Działalność wydawnicza

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w 2025 r. kontynuował wydawanie kwartalnika „Environmental Protection and Natural Resources”/„Ochrona Środowiska i Zasobów Naturalnych”. W czasopiśmie publikowane są recenzowane artykuły

naukowe w języku angielskim, on-line, w modelu Open Access, na platformie o międzynarodowym zasięgu Paradigm Publishing Services oraz De Gruyter Brill <https://reference-global.com/journal/OSZN>. Publikowane są w nim artykuły oryginalne i przeglądowe z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska. Interdyscyplinarne prace, opracowane przez specjalistów z różnych dziedzin, prezentują wzajemne związki zachodzące między reakcjami i procesami w środowisku. Prace te dotyczą również zagadnień oraz problemów społeczno-ekonomicznych i technicznych, występujących na terenie Unii Europejskiej, ale także regionalnych, krajowych i lokalnych.

Biblioteka Naukowa Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego prowadziła w 2025 r. działalność biblioteczną-informacyjną z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska, przede wszystkim dla potrzeb pracowników naukowo-badawczych Instytutu. Zbiory biblioteczne są udostępniane pracownikom i osobom z zewnątrz. Biblioteka w ramach programu Wirtualna Biblioteka Nauki zapewnia pracownikom IOŚ-PIB dostęp do baz publikacji naukowych: Elsevier, Springer, Wiley, EBSCO, Web of Science, Scopus, ACS.

Ponadto, w ramach realizacji zadań ustawowych przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w trybie ciągłym wydawane są:

- Raport z rynku CO₂ (cykl miesięczny). Publikacja przygotowywana i publikowana online przez zespół Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych, w której przedstawiane są bieżące informacje i analizy z rynku EU ETS oraz innych systemów na świecie.
- GO2'50. Klimat. Społeczeństwo. Gospodarka. Publikacja przygotowywana przez zespół Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych i zaproszonych autorów, ukazująca się w cyklu kilkumiesięcznym, w której w przystępnej formie przedstawiane są bieżące i planowane działania oraz mechanizmy w ramach polityki klimatyczno-energetycznej, w tym udostępniane wyniki analiz realizowanych w KOBiZE.

Ponadto, powstały publikacje zbiorowe takie jak:

- "Environmental, Health and Economic Benefits of Emission Reduction in Residential Sector – A Case Study for Poland." Atmospheric Pollution Research 16 (1): 102360. 2025. Werner, Malgorzata, Pawel Porwisiak, Maciej Kryza, Lech Gawuc, Karol Szymankiewicz, Mike Holland, Anetta Drzeniecka-Osiadacz, Krzysztof Skotak, and Massimo Vieno. <https://doi.org/10.1016/j.apr.2024.102360>
- "Evaluating traffic-related air pollution in urban areas: A case study of Warsaw using the ATMO-Street model chain." Atmospheric Environment, 121376. 2025. Sattari, Anahita; Hooyberghs, Hans; Janssen, Stijn; Struzewska, Joanna; Gawuc, Lech; Blyth, Lisa; and Vranckx, Stijn. <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2025.121376>

- "Enhancing ATMO-Street model accuracy through emission source analysis using a dense sensor network: a Warsaw case study." Environmental Monitoring and Assessment 197, 1123. 2025. Sattari Anahita; Hooyberghs Hans; Janssen Stijn; Norowski Aleksander; Blyth Lisa; Augustynski Iwo. <https://doi.org/10.1007/s10661-025-14603-4>
- Gridded annual mean PM2.5 concentrations (baseline scenario) from the EMEP4PL model (year 2018) (V1 ed.). Uniwersytet Wrocławski. 2025. Małgorzata, W., Porwisiak, P., Kryza, M., Gawuń, L., Szymankiewicz, K., Hollan, M., Drzeniecka-Osiadacz, A., Skotak, K., & Vieno, M. <https://doi.org/doi/10.34616/BZYNJJ>.
- Zintegrowane planowanie rozwoju w kontekście zmian klimatu. Poradnik dla samorządów. Autorzy: Paulina Legutko-Kobus, Agnieszka Sobol, Małgorzata Hajto, Izabela Potapowicz

W Zakładzie Adaptacji do Zmian Klimatu przygotowano m.in. następujące opracowania i publikacje:

- Gałązka P., Marcinkowski M., Siwiec E., Smerd A., 2025, *Miejski Plan Adaptacji a zamówienia publiczne – Poradnik dla samorządów*. IOŚ-PIB, JASPERS, Warszawa.
- Chruściel K., Dubel A., Hałacz O., Marcinkowski M., Siwiec E., Hajto M., 2025, *Lista kontrolna do weryfikacji i zatwierdzenia MPA*. IOŚ-PIB, JASPERS, Warszawa.
- Ewelina Siwiec, Anna Dubel, 2025. Bezpieczne rolnictwo w dobie zmian klimatu – wyzwania i kierunki adaptacji. [w:] XI Ogólnopolska Konferencja Bezpieczna pszczoła, bezpieczny pszczelarz, bezpieczne pszczelarstwo. Wyd. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.
- Siwiec E., Dubel A., Szymczycha M., Kornatowska B., Jaczewska A., 2025. *Valuation of environmental resources in urban parks in Poland: the Kaskada Park in Warszawa and the Decjusz Park in Kraków*. Ecosystem Services

Opracowano także materiały informacyjno-edukacyjne dot. Puszczy Białowieskiej, które publikowane były w prasie regionalnej i ogólnopolskiej.

Pracownicy Zakładu Gospodarki Odpadami, w ramach projektu pn. Bioodpady komunalne posegregowane i poddawane recyklingowi u źródła w Polsce, przygotowali publikację „Ekspertyza bioodpady kompostowane u źródła” oraz Instrukcji dla gmin – metoda Bezpośrednia” w formie prezentacji.

4.4 Cele środowiskowe, które bezpośrednio dotyczą działalności Instytutu i jego oddziaływania na środowisko.

W poniższej tabeli (Tabela 4) zestawiono cele środowiskowe bezpośrednio związane z działalnością IOŚ-PIB. Uwzględnione najistotniejsze elementy wynikające z wymagań

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z późniejszymi zmianami.

Tabela 4. Cele środowiskowe

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie do realizacji	Odpowiedzialny za realizację
1.	Prowadzenie prac naukowo-badawczych w obszarze ochrony środowiska	Realizacja projektów, badań naukowych i prac rozwojowych wnoszących znaczący wkład w innowacyjność gospodarki i poprawę jakości życia społeczeństwa, z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.	Kierownik tematu
	Stopień realizacji celu	Stan na dzień 31.12.2025: Liczba rozpoczętych projektów: 24 Liczba zakończonych projektów: 26	
2.	Tworzenie naukowych podstaw ochrony środowiska	Dostarczenie wiedzy administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotom gospodarczym, a także podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa. Prowadzenie badań i sporządzanie ocen stanu środowiska, w tym w ramach prowadzenia działań w ramach monitoringu środowiska.	Kierownik tematu
	Stopień realizacji celu	Stan na dzień 31.12.2025: Liczba rozpoczętych projektów: 32 Liczba zakończonych projektów: 27	
3.	Utrzymanie i doskonalenie wdrożonej gospodarki odpadami niebezpiecznymi	Prowadzenie zbiórki odpadów niebezpiecznych zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.	Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Prowadzenie cyklicznej kontroli miejsc przechowywania odpadów niebezpiecznych, z uwzględnieniem wykorzystywanych do tego celu pojemników.	Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Cykliczna kontrola stopnia zużycia odczynników chemicznych oraz ich terminu ważności, w celu zaplanowania racjonalnych zakupów i zminimalizowania ilości wygenerowanych odpadów w postaci przeterminowanych odczynników chemicznych.	Kierownik laboratorium
		Nadzór nad urządzeniami wykorzystywanymi do unieszkodliwiania odpadów biologicznych (autoklaw, zamrażarka).	Kierownik laboratorium
	Stopień realizacji celu	○ Kontrola stopnia zużycia odczynników chemicznych dokonywana jest raz w roku oraz podczas tworzenia zapotrzebowania na odczynniki przez	

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie do realizacji	Odpowiedzialny za realizację
		wyznaczoną do tego celu osobę. Pełna inwentaryzacja magazynu chemicznego odbyła się w lipcu 2025 roku. Dostępne są zapisy z inwentaryzacji. ○ Dokonywane są cykliczne sprawdzenia (2 razy do roku) termometru stosowanego w zamrażarce z odpadami biologicznymi, w celu potwierdzenia właściwej temperatury przechowywania takich odpadów (-20°C). Sprawdzenia wykonywane w czerwcu oraz grudniu każdego roku. Dostępne są zapisy ze sprawdzeń. ○ Miejsca przechowywania odpadów niebezpiecznych są kontrolowane przez osoby odpowiedzialne za gospodarkę odpadami w Laboratorium (kontrola szczelności pojemników i ich zapewnienia, kontrola zamrażarki z odpadami pochodzenia biologicznego, weryfikacja oznaczeń na odpadach i miejsc selektywnej zbiórki). ○ Rewizjom podlega również autoklaw stosowany do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. Rewizje dokonywane są raz w roku przez Urząd Dozoru Technicznego. Rewizja była dokonana w dniu 13.06.2025 r. Zapisy z rewizji odnotowany w księdze przyrzędu.	
4.	Zapobieganie uwalnianiu gazów z butli/instalacji gazów specjalnych	Cykliczna konserwacja instalacji.	Kierownik laboratorium / Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Cykliczna konserwacja systemu detekcji gazów.	Kierownik laboratorium / Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Ograniczenie zużycia gazów specjalnych poprzez wyłączanie urządzeń podczas dłuższych okresów wolnych od pracy.	Kierownik laboratorium
	Stopień realizacji celu	○ Weryfikacja ciśnień na butlach z gazami specjalnymi dokonywana jest codziennie w dni robocze, gdy prowadzone są badania. Pozwala to na wykrycie między innymi nieszczelności. Dostępne są zapisy z bieżącej weryfikacji ciśnienia. ○ Corocznej kontroli poddano systemu detekcji gazów Gazex. Kontrola objęła również wzorcowanie sensorów. Czynności odbyły się 24.10.2025 r. ○ Aparatura pomiarowa wykorzystująca gazy specjalne była wyłączana, gdy okres bez wykonywania badań był dłuższy niż 5 dni.	
5.	Utrzymanie i doskonalenie selektywnej zbiórki odpadów	Prowadzenie zbiórki selektywnej zbiórki odpadów zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.	Pracownicy
		Cykliczna kontrola miejsc przechowywania odpadów.	Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
	Stopień realizacji celu	○ Dział Zarządzania Nieruchomościami w związku z prowadzoną kontrolą miejsc przechowywania odpadów i zawieraniem nowej umowy na odbiór	

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie do realizacji	Odpowiedzialny za realizację
		odpadów od 21.12.2025 zwiększy częstotliwość odbioru odpadów (papier oraz BIO) z nieruchomości przy ul. Trószyskiego 9 w Warszawie.	
6.	Ograniczenie zużycia wody	Nadzór nad instalacją wodno-kanalizacyjną, kontrola sprawności i szczelności, szybkie reagowanie na awarie.	Pracownicy
		Podnoszenie świadomości pracowników w zakresie oszczędnego korzystania z zasobów.	Kierownicy
		Mobilizacja pracowników do korzystania ze zmywarek w pomieszczeniach socjalnych, zamiast mycia naczyń pod bieżącą wodą.	Kierownicy
	Stopień realizacji celu	- W sierpniu 2025 wykryto i usunięto awarię instalacji wodociągowej polegającej na uszkodzeniu zaworu bezpieczeństwa w kotłowni przy ul. Słowiczej 32 w Warszawie. Awaria powodowała niekontrolowany spust wody z instalacji. - Dokonano montażu perlatorów w kranach w toaletach.	
7.	Ograniczenie zużycia energii elektrycznej	Cykliczna konserwacja sprzętu elektrycznego i elektronicznego, szybkie reagowanie na awarie.	Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Sukcesywna wymiana urządzeń energochłonnych na energooszczędne oraz instalacja czujników ruchu w celu optymalizacji wykorzystania oświetlenia ciągów komunikacyjnych.	Kierownik Działu Zarządzania Nieruchomościami
		Podnoszenie świadomości pracowników w zakresie oszczędnego korzystania z energii.	Kierownik Działu Komunikacji i Edukacji
	Stopień realizacji celu	- Podjęto działania, które zmniejszyły zużycie energii elektrycznej w budynku przy ul. Słowiczej 32 w Warszawie: - Zmodyfikowano harmonogram pracy klimatyzacji w budynku; - Zmodyfikowano parametry pracy pomp obiegu glikolu oraz wody lodowej zmniejszając zużycie przez nie energii elektrycznej o 75% przy zachowaniu wymaganych parametrów pracy; - W okresie wiosenno-letnim pracownicy działu P-PX-PN codziennie regulują temperaturę glikolu w systemie chłodzącym dostosowując ją do panujących warunków atmosferycznych – utrzymywanie wyższej temperatury glikolu pozwala na zmniejszenie zużycia energii elektrycznej; - We wrześniu 2025 zamontowano czujki ruchu dla oświetlenia w holu wejściowym od ul. Gładkiej dzięki czemu zredukowano zużycie energii elektrycznej o 50 %; - Skrócono w toaletach czas pracy oświetlenia wzbudzanego przez czujki ruchu.	

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie do realizacji	Odpowiedzialny za realizację
8.	Ograniczenie zużycia papieru	Utrzymanie i doskonalenie elektronicznego zarządzania dokumentacją.	Kierownicy
		Stopniowa eliminacja kopert tam gdzie to prawnie możliwe i wdrożenie wysyłki elektronicznej – <i>e-doręczenia</i> .	Kierownicy
		Stosowanie opcji drukowania dwustronnego	Pracownicy
		Zmiana klas JRWA na klasy prowadzone w sposób elektroniczny.	Kierownicy
	Stopień realizacji celu	- Pracownicy Instytutu korzystają z systemu umożliwiającego elektroniczne zarządzanie dokumentacją (EZD). Przeprowadzane są cykliczne szkolenia z elektronicznego zarządzania dokumentacją. - Wdrożono wysyłkę poprzez e-doręczenia. Przeprowadzane są cykliczne szkolenia z e-doręczeń. - Pracownicy Instytutu, gdy konieczne jest dokonanie wydruku, starają się korzystać z druku dwustronnego w kolorze czarnym. - Bieżąca aktualizacja procedur wewnętrznych mających na celu zwiększenia Klas JRWA prowadzonych elektronicznie.	
9.	Optimalizacja zasobów IT	Przeprowadzenie szkolenia z niewykonywania zbędnych kopii plików, a także wprowadzenie dobrych praktyk w postaci informowania kierowników o stopniu duplikowania plików. Wdrożenie mechanizmów do zapobiegania tworzeniu nadmiarowych plików.	Kierownik Działu Informatyki
		Wdrożenie mechanizmów zapobiegania powstawianiu odpadów zużytego/przestarzałego sprzętu elektronicznego i elektronicznego	Kierownik Działu Informatyki
	Stopień realizacji celu	- W kwestii kopii plików wdrożono już system deduplikujący zgromadzone dane. Uzyskano ponad 50% poziom oszczędności (60 TB danych sprowadzono do poziomu 30 TB). Na podstawie tego rozwiązania zostanie przygotowany system raportujący o stopniu duplikacji plików. Planowane jest w styczniu uruchomienie kampanii informacyjnej wśród pracowników obrazującej stopień duplikacji plików celem zmotywowania pracowników do usunięcia nadmiarowych kopii. - W kwestii mechanizmów zapobiegania powstawianiu odpadów zużytego/przestarzałego sprzętu elektronicznego wdrożono procedurę przekazywania nieużywanego sprzętu przeznaczonego do likwidacji najpierw do Działu PI celem weryfikacji przydatności. W opracowaniu zarządzenia skutkujące przekazywaniem wszelkiego nieużywanego sprzętu komputerowego do Działu PI celem dalszego zadysponowania do kresu przydatności do użycia.	

Lp.	Cel szczegółowy	Zadanie do realizacji	Odpowiedzialny za realizację
10.	Edukacja ekologiczna	Zwiększenie liczby uczestników akcji sadzenia drzew poprzez zintensyfikowanie jej promocji wśród pracowników.	Kierownik Działu Komunikacji i Edukacji
	Stopień realizacji celu	Pracownikom wydano kalendarze z wkładką edukacyjną nt. biogazu	
11.	Współpraca z podmiotami zewnętrznymi świadomymi wpływu prowadzonej działalności na środowisko	Preferowanie podmiotów gospodarczych i organizacji działających zgodnie z wymaganiami rozporządzenia EMAS (np. w zakresie usług noclegowych, firm cateringowych, przewoźników stosujących pojazdy ekologiczne). Prowadzenie wykazu podmiotów rekomendowanych do wykorzystania w ramach podróży służbowych.	Zamawiający usługi
	Stopień realizacji celu	Umowy na dostawę usług lub materiałów zawierane przez Instytut obejmowały zapisy odnoszące się do kwestii środowiskowych. - Umowy centralne: - Umowa na dostawę artykułów higieniczno – gospodarczych zawiera wykaz ekologicznych artykułów. - Zamówienia o wartości < 130 000,00 PLN - Umowa na wydruk kalendarzy książkowych na 2025 rok zawierała zapisy o konieczności użycia materiałów z recyklingu. - Umowa na druk na potrzeby działań Instytutu zawierała zapis, aby wydruki były realizowane na papierze z recyklingu. - Zamówienia o wartości > 130 000,00 PLN - W Umowie na dostawę energii elektrycznej PZ.017.57.2024.P-PN jest mowa o sprzedaży nadwyżki energii elektrycznej wyprodukowanej z mikro instalacji znajdującej się na nieruchomości przy ul. Trószńskiego 9 w Warszawie. - Umowa na świadczenie usług cateringowych zawierała zapisy o konieczności używania przez Wykonawcę wielokrotnego użytku ściereczek, zmywaków itp., wykorzystywania materiałów, które pochodzą lub podlegają procesowi recyklingu, używania naczyń szklanych, ceramicznych lub porcelanowych, nie jednorazowego użytku wraz z metalowymi sztućcami i papierowymi/ materiałowymi serwetkami biodegradowalnymi, usuwania i utylizacji odpadków i śmieci, które powstały w trakcie wykonania usługi a także wywozu odpadów technologicznych w szczelnie zamkniętych pojemnikach/workach oraz przestrzegania zasad segregacji odpadów w sposób odpowiadający wymogom sanitarno – epidemiologicznym a także o konieczności zapewnienia pojemników ekologicznych z zestawem nie plastikowych sztućców. - Umowa na dostawę sprzętu komputerowego zawierała zapis o stosowaniu opakowań ekologicznych. - Umowa na dobowy najem samochodów osobowych i dostawczych zawiera zapis, że „Wykonawca zapewni możliwość najmu samochodów z napędem hybrydowym lub/i elektrycznym.”	

5. Wymagania prawne i inne, deklaracja zgodności z prawem

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, z późn. zm.), Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy realizuje zadania mające na celu wsparcie administracji publicznej w zakresie zarządzania jakością powietrza poprzez dostarczenie jednorodnej i spójnej w skali kraju informacji o rozkładzie przestrzennym zanieczyszczeń powietrza, w szczególności wykonywania modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu oraz opracowywania analiz wyników tego modelowania na potrzeby wparcia działalności państwowego monitoringu środowiska oraz zadań powierzonych Głównemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska.

Zadania IOŚ-PIB wymienione są w art. 88 ust. 6 ww. ustawy. Zasady, terminy i zakres przekazywania danych modelowych między IOŚ-PIB, a GIOŚ i MKIŚ zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 lutego 2023 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. 2023 poz. 350).

Stacja Kompleksowego Monitoringu Środowiska Puszcza Borecka realizowała prace w zakresie pomiarów i badań, wskazanych w określonych zadaniach Programów Wykonawczych Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2025 w zakresie monitoringu jakości powietrza, koordynowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Były to: pomiary składu pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, rtęci w stanie gazowym oraz depozycji metali ciężkich i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych na stacjach monitoringu tła regionalnego (obowiązek wykonywania pomiarów metali ciężkich i WWA w pyłe PM₁₀ i depozycji oraz rtęci w stanie gazowym na stacjach tła regionalnego wynika z art. 4 ust. 9 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE. Wymagania te zostały przetransponowane do polskiego prawa i zapisane w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 870). Natomiast obowiązek wykonywania pomiarów składu chemicznego pyłu PM_{2,5} wynika z art. 6 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE), monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na stacjach w Łebie, Jarczewie, Puszczy Boreckiej i Szymbarku wg programów EMEP, GAW/WMO i COMBINE/HELCOM (obowiązek wykonania tego zadania wynika z podpisanego przez Polskę protokołu w sprawie EMEP (European Monitoring and Evaluation Programme) do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczania powietrza na dalekie odległości oraz z Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego). Programy Wykonawcze Państwowego Monitoringu Środowiska na rok kolejne lata w zakresie

monitoringu jakości powietrza, stanowią wypełnienie przepisu art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 425) W ramach podsystemu monitoringu przyrody w PMS, w roku 2025 realizowany był Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego.

Podstawowymi wymaganiami prawnymi w zakresie oceny środków ochrony roślin oraz nawozów jest Ustawa z dnia 8 marca 2013 o ochronie roślin (Dz.U.2024 poz. 630 z późn. zm.); Rozporządzenie Komisji (UE) nr 546/2011 z dnia 10 czerwca 2011 w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009 w odniesieniu do jednolitych zasad oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin; Rozporządzenie Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin; Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 284/2013 z dnia 1 marca 2013 r. ustanawiające wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin - formulacji, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin; Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 283/2013 z dnia 1 marca 2013 r. ustanawiające wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin – substancji czynnych, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, a także Komunikat Komisji w ramach wykonywania rozporządzenia Komisji (UE) nr 283/2013 z dnia 1 marca 2013 r. ustanawiające wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (2013/C 95/02). Dodatkowo, proces oceny dokumentacji środków ochrony roślin i nawozów spełnia wymagania normy ISO 9001:2015. Zakład Chemii Środowiska i Oceny Ryzyka, wykonujący te oceny, w corocznej ocenie podczas audytu zewnętrznego, otrzymuje certyfikat na zgodność z normą ISO 9001:2015.

Badania hałasu w środowisku mają zastosowanie w obszarze regulowanym przepisami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2024 poz. 54) wraz z aktami wykonawczymi przedstawiającymi metodyki referencyjne i wartości dopuszczalne hałasu, tj. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. 2011 Nr 140, poz. 824; Dz.U. 2011 nr 288, poz. 1697); Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 1706); oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz.112).

Zakres ustawowych zadań realizowanych przez KOBiZE określa przede wszystkim art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2022 r. poz. 673 ze zm.), przy czym wskazany w przywołanym

przepisie katalog zadań KOBiZE nie wyczerpuje ich zakresu. KOBiZE realizuje również szereg zadań wskazanych w ustawie z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. 2025 r. poz. 1685), jak również w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.). W 2025 r. procedowany był projekt ustawy rozszerzający zadania KOBiZE, w wyniku którego przyjęto ustawę z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji oraz niektórych innych ustaw - ustawa oczekuje obecnie na podpis Prezydenta RP i może wejść w życie w 2025 r. lub na przełomie 2025 i 2026 r. Należy zwrócić uwagę, że oprócz aktów rangi ustawowej sposób wykonywania zadań nałożonych na KOBiZE regulują także przepisy aktów wykonawczych oraz przepisy prawa Unii Europejskiej, które albo mają bezpośrednie zastosowanie w krajowym porządku prawnym (przepisy rozporządzeń PE i Rady oraz rozporządzeń KE), albo obowiązek ich stosowania wynika z przyjętego w przepisach prawa krajowego odesłania do ich treści (decyzje KE, wytyczne).

Od 2025 roku Zakład Adaptacji do Zmian Klimatu prowadzi system monitoring Miejskich Planów Adaptacji. Funkcjonowanie systemu wynika ze zaktualizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska. System służy do przekazywania przez miasta do IOŚ-PIB uchwalonych miejskich planów adaptacji oraz do przekazywania sprawozdań z wdrażania działań adaptacyjnych.

Instytut dostosowuje się również do wymagań prawnych obowiązujących w zakresie aspektów bezpośrednich. Zgodnie z wymaganiami prawnymi przygotowano roczne sprawozdanie o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za 2025 rok do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego (numer w BDO 2026/WO/000154374/1/1). Ponadto, sporządzono i złożono wykaz zawierający informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat za rok 2025 do Marszałka Województwa Mazowieckiego - pismo z dnia 24.02.2025 r. znak P-PX-PA.032.3.2026.

Wszystkie zadania wynikające z obowiązujących IOŚ-PIB regulacji prawnych były realizowane w ustalonych terminach i zakresach.

6. Zaangażowanie pracowników

Istotnym elementem funkcjonowania Instytutu są inicjatywy podejmowane oddolnie, tzn. z inicjatywy pracowników. Dlatego w wyniku wdrożonych prac nad usystematyzowaniem komunikacji wewnętrznej powstał newsletter, którego celem jest wzmocnienie komunikacji wewnętrznej, budowanie zaangażowania pracowników i zachęta do podejmowania aktywności, również w zakresie działań na rzecz ochrony środowiska i jego zasobów. Stanowi on również istotne źródło informacji o naszej organizacji i wszelkich zachodzących w niej zmianach, istotnych kwestiach, realizowanych projektach, inicjatywach o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym. Poza tym pracownicy byli angażowani w realizowane wydarzenia, takie jak:

- Udział ekspertów KOBiZE/IOŚ-PIB oraz przedstawicielami administracji rządowej (Ministerstwa Klimatu i Środowiska) w badaniu EEA dot. raportowania w zakresie polityk i działań (5.02.2025 r.). Celem badania była wymiana doświadczeń w obrębie państwa członkowskich w ramach usprawniania systemu raportowania.
- Pełnomocnik Dyrektora ds. Systemu Zarządzania Środowiskowego oraz Pełnomocnik Dyrektora ds. Systemu Zarządzania Jakością brały udział jako ekspertki w seminariach organizowanych w ramach wsparcie polskiej prezydencji w Europejskiej Sieci Administracji Publicznej (EUPAN).
- Organizacja międzynarodowych warsztatów ekspertów ds. szacowania i prognozowania emisji zanieczyszczeń powietrza (TFEIP). W dniach 13 – 15 maja 2025 r. w siedzibie IOŚ-PIB odbyły się międzynarodowe warsztaty Task Force on Emission Inventories and Projections (TFEIP). Jest to grupa zadaniowa powołana jako organ doradczy w ramach Konwencji o transgranicznym zanieczyszczeniu powietrza na dalekie odległości (LRTAP), której głównym celem jest wspieranie państw-sygnatariuszy w realizacji obowiązków sprawozdawczych dotyczących inwentaryzacji i prognozowania krajowej emisji zanieczyszczeń powietrza. Grupa odpowiada m.in. za rozwój i aktualizację metodyki szacowania emisji oraz tworzenie platformy wymiany wiedzy i doświadczeń dla ekspertów z całej Europy.
- Udział ekspertów Zakładu Adaptacji do Zmian Klimatu w audycjach radiowych i telewizyjnych, których tematyka związana była z tematyką prac podejmowanych przez Zakład (m.in. Puszcza Białowieska, susza, powódź, zmiany klimatu, rolnictwo w obliczu zmian klimatu).
- Udział ekspertów KOBiZE/IOŚ-PIB w Kongresie GREENPACT 2025 w Poznaniu (25.11.2025 r.) w panelach dyskusyjnych dot. finansowania działań na rzecz bioróżnorodności oraz monitorowanie i redukcji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. W trakcie kongresu przedstawiono m.in. ideę kredytów przyrodniczych – mechanizmu zaprezentowanego w tym roku w komunikacie Komisji Europejskiej.
- 8. Bieg „Naukowcy na start” organizowany przez IBL i IOŚ-PIB 20 września 2025 roku w Sękocinie Starym. Celem imprezy było promowanie kultury fizycznej i korzystanie z tej formy rekreacji w lasach. Bieg główny dedykowany był pracownikom jednostek naukowych i instytutów badawczych oraz studentom z kół naukowych. Podczas wydarzeń, odbyły się także biegi ogólne, dedykowane dzieciom i młodzieży oraz osobom niezwiązanym z instytucjami naukowymi. Biegom towarzyszą również inne atrakcje o charakterze edukacyjnym w zakresie ochrony środowiska i różnorodności biologicznej.
- Eksperci IOŚ-PIB wzięli udział w III Śląskim Konwencie Klimatycznym CLIMATE-CON 2025, który odbył się 23–24 listopada w Chorzowie. Podczas konwentu odbyło się wiele paneli dyskusyjnych z aktywnym udziałem ekspertów IOŚ-PIB (m.in. w roli prelegentów

i moderatorów). Udział IOŚ-PIB w konwencji podkreślił znaczącą rolę Instytutu w krajowej i regionalnej polityce klimatycznej oraz pokazał, jak ważne jest łączenie wiedzy eksperckiej z praktycznymi rozwiązaniami wdrażanymi w regionach. Wydarzenie stało się również okazją do wymiany doświadczeń i prezentacji efektów pracy zespołów zaangażowanych w rozwój działań adaptacyjnych w całym kraju.

- 20 marca 2025 roku odbyło się webinarium dla pracowników IOŚ-PIB z okazji Dnia Wiosny. Podczas spotkania omówiono prezentację „Wrocławskie Pola Irygacyjne – niezwykle potencjał regeneracyjny dla ludzi i przyrody” oraz dyskutowano na temat możliwości odtwarzania środowiska. Nagranie opublikowano na kanale You Tube IOŚ-PIB: <https://www.youtube.com/watch?v=hSSUCzEKcz4&t=9s>.
- 28. Piknik Naukowy Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik („Ale Kosmos”), który na dobre wpisał się kalendarz imprez popularno-naukowych, w których uczestniczą jednostki naukowe/badawcze z całego kraju odbył się 10 maja 2025 roku w Warszawie, na PGE Narodowym. W ramach wydarzenia, przy aktywnym zaangażowaniu pracowników Instytutu, przygotowano blok edukacyjno-warsztatowy poświęcony zagadnieniom środowiskowym w skali mikro i makro. Uczestnicy mieli okazję poznać „mikrokosmos w wodzie” poprzez obserwacje mikroskopowe prowadzone przez Zakład Ochrony Wód oraz wziąć udział w warsztatach praktycznych, m.in. dotyczących budowy poidłek dla owadów, które przybliżały idee ochrony bioróżnorodności i zrównoważonego rozwoju. W drugiej części wydarzenia zaprezentowano „mikrokosmos w powietrzu”, obejmujący wprowadzenie do zagadnień jakości powietrza, procesów atmosferycznych oraz rodzajów chmur. Część warsztatowa pozwalała dzieciom w przystępny i angażujący sposób poznawać skład powietrza, zjawiska atmosferyczne oraz zastanowić się nad indywidualnymi działaniami na rzecz ograniczania zanieczyszczeń powietrza. Całość działań wpisywała się w szerszy kontekst edukacji na temat zmian klimatu, potrzeby adaptacji do tych zmian oraz odpowiedzialności środowiskowej.

7. Główne wskaźniki efektywności środowiskowej

W poniżej tabeli ([Tabela 5](#)) zestawiono główne wskaźniki efektywności środowiskowej związane z funkcjonowaniem IOŚ-PIB w roku 2026. Uwzględniono wszystkie wskaźniki z wyjątkiem obszaru środowiskowego materiały, co wynika ze specyfiki funkcjonowania Instytutu.

Tabela 5. Główne wskaźniki efektywności środowiskowej

Lp.	Rodzaj efektywności środowiskowej	Wskaźnik	Wartość				Lokalizacja	Uwagi
			2022	2023	2024	2025		
1.	Energia elektryczna	Zużycie roczne [kWh]	332 943,00	750 538,20	582 587,68	612 547,09	Całość IOŚ-PIB	
			0	460 366,80	360 359,63	368 250,59	Warszawa, Słowicza	Działalność w budynku rozpoczęto w styczniu 2023
			100 864,00	60 022,80	0	0	Warszawa, Krucza	Działalność w budynku zakończono w listopadzie 2023 roku
			202 479,00	201 886,30	193 586,05	217 041,50	Warszawa Trószyskiego	
			2 987,00	3 391,30	3 142,00	1 255,00	Wrocław	Budynek wyłączony z użytkowania w czerwcu 2025 – odcięte media
			26 613,00	24 871,00	25 500,00	26 000,00	Diabla Góra	
2.		Całkowita produkcja energii odnawialnej [kWh]	22 489,48	21 786,00	30 400,00	25 440,00	Całość IOŚ-PIB	
			15 274,48	14 290,00	14 200,00	13 940,00	Warszawa Trószyskiego	
			7 215,00	7 496,00	16 200,00	11 500,00	Diabla Góra	
3.	Woda	Zużycie roczne [m³]	690,00	1 231,94	1 458,00	1 380,00	Całość IOŚ-PIB	
			3	835,00	1 028,00	950,00	Warszawa, Słowicza	Działalność w budynku rozpoczęto w styczniu 2023
			215,00	61,90	0	0	Warszawa, Krucza	Działalność w budynku zakończono w listopadzie 2023 roku
			452,00	304,94	374,00	405,00	Warszawa, Trószyskiego	
			20,00	30,10	31,00	5,00	Wrocław	Budynek wyłączony z użytkowania w

								czerwcu 2025 – odcięte media
			-	-	24,00	20,00	Diabla Góra	Pobór wody z pompy głębiniowej
4.	Nieczystości płynne	Produkcja całkowita [m³]	24,00	20,00	24,00	24,00	Diabla Góra	
5.	Ciepło	Zużycie roczne [GJ]	1 119,53	2 886,83	1 888,422	2 037,90	Całość IOŚ-PIB	
			0	2 012,54	1 537,642	1 692,00	Warszawa, Słowicza	Gaz ziemny
			498,60	337,52	0	0	Warszawa, Krucza	Działalność w budynku zakończono w listopadzie 2023 roku
			366,43	300,37	246,28	283,00	Warszawa, Trószyskiego	Ciepło z sieci miejscowej
			254,5	236,40	104,5	62,90	Wrocław	Budynek wyłączony z użytkowania w czerwcu 2025 – odcięte media
			-	-	-	-	Diabla Góra	Grzanie we własnym zakresie: Pompa ciepła/fotowoltaika
6.	Emisja roczna	gazów cieplarnianych: CO ₂ [kg/rok]	985,856508	101 806,9874	78 014,2312	84 809,4495066	Całość IOŚ-PIB	
		do powietrza SO _x /SO ₂ [kg/rok]	-0,006840288	0,720736968	0,558524232	0,591315144	Całość IOŚ-PIB	
		do powietrza NO _x /NO ₂ [kg/rok]	-0,6840288	70,6415388	54,1338336	58,8450828	Całość IOŚ-PIB	
		Pył: Całkowity [kg/rok]	0,0085504	0,88322241	0,67691673	0,73560417	Całość IOŚ-PIB	
		Pył PM10 [kg/rok]	0,0085504	0,88322241	0,67691673	0,73560417	Całość IOŚ-PIB	

		Pył PM2,5 [kg/rok]	0,0085504	0,88322241	0,67691673	0,73560417	Całość IOŚ-PIB	
7.	Benzyna silnikowa BS	Zużycie roczne [L/rok]	473,84	539,59	395,25	853,90	Całość IOŚ-PIB	
8.	Olej napędowy ON	Zużycie roczne [L/rok]	73,00	3 046,13	2 920,68	2 441,23	Całość IOŚ-PIB	
9.	Niemetanowe lotne związki organiczne NMLZO	Zużycie roczne [kg/rok]	8,320060	54,22	22,19	20,24	Całość IOŚ-PIB	
10.	Wysokometanowy gaz ziemny	Zużycie roczne [m³/rok]	468,00	48 323,00	37 027,00	40 612,00	Całość IOŚ-PIB	
11.	Odpady - metale i tworzywa sztuczne	Wytwarzane odpady w ciągu roku [m³/rok]	3,2	47,02*	30,9	34,27	Całość IOŚ-PIB	
12.	Odpady - szkło	Wytwarzane odpady w ciągu roku [m³/rok]	3,5	16,34*	7,46	12,06	Całość IOŚ-PIB	
13.	Odpady - bioodpady	Wytwarzane odpady w ciągu roku [m³/rok]	12,0	19,22*	5,14	8,6	Całość IOŚ-PIB	
14.	Odpady - zmieszane	Wytwarzane odpady w ciągu roku [m³/rok]	79,3	152,42*	94,04	91,5	Całość IOŚ-PIB	
15.	Odpady - papier	Wytwarzane odpady w ciągu roku [m³/rok]	28,5	39,48*	41,12	40,45	Całość IOŚ-PIB	
16.	Odpady o kodzie 16 02 11* - Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0668	0	0	0	Całość IOŚ-PIB	
17.	Odpady o kodzie 16 02 13* - Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,1807	0,2324	0,2316	0	Całość IOŚ-PIB	

	inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12							
18.	Odpady o kodzie 16 02 14 - Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	3,0519	1,0096	0,4057	0,0064	Całość IOŚ-PIB	
19.	Odpady o kodzie 16 06 04 - Baterie alkaliczne (z wyłączeniem 16 06 03)	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0036	0,0032	0,0044	0	Całość IOŚ-PIB	
20.	Odpady o kodzie 16 06 05 - Inne baterie i akumulatory	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0068	0,0639	0,0127	0	Całość IOŚ-PIB	
21.	Odpady o kodzie 15 01 10* - Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0898	0,0932	0,0142	0,0666	Całość IOŚ-PIB	
22.	Odpady o kodzie 16 05 06* - Chemikalia laboratoryjne i analityczne (np. odczynniki chemiczne) zawierające substancje niebezpieczne, w tym mieszaniny chemikaliów laboratoryjnych i analitycznych	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,2838	0,5707	0,0838	0,1707	Całość IOŚ-PIB	
23.	Odpady o kodzie 16 05 08* - Zużyte organiczne chemikalia zawierające substancje niebezpieczne (np. przeterminowane odczynniki chemiczne)	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0081	0,1549	0,0009	0,0599	Całość IOŚ-PIB	

24.	Odpady o kodzie 18 01 03* - Inne odpady, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego, o których wiadomo lub co do których istnieją wiarygodne podstawy do sądenia, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt z wyłączeniem 18 01 80 i 18 01 82	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0,0136	0,0301	0,0127	0,0038	Całość IOŚ-PIB	
25.	Odpady o kodzie 16 03 06 - Organiczne odpady inne niż wymienione w 16 03 05, 16 03 80	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0	0,0255	0	0	Całość IOŚ-PIB	
26.	Odpady o kodzie 16 03 04 - Nieorganiczne odpady inne niż wymienione w 16 03 03, 16 03 80	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0	5,66	0	0	Całość IOŚ-PIB	
27.	Odpady o kodzie 18 01 06* - Chemikalia, w tym odczynniki chemiczne, zawierające substancje niebezpieczne	Wytwarzane odpady w ciągu roku [Mg]	0	0	0,0176	0,025	Całość IOŚ-PIB	

*Ze względu na terminy raportowania, dane za rok 2025 będą dostępne w połowie marca 2026.

Użytkowanie gruntów w odniesieniu do różnorodności biologicznej

- Całkowite użytkowanie gruntów: 115,3409 ha
- Całkowite powierzchnie nieprzepuszczalne: 0,4901 ha
- Całkowity obszar ukierunkowany na naturę w danym obiekcie: 114,8508 ha

Wzrost zużycia energii elektrycznej w 2025 roku był uwarunkowany kilkoma czynnikami organizacyjnymi i eksploatacyjnymi. Jednym z istotnych elementów była mniejsza liczba pracowników wykonujących pracę w trybie zdalnym, co przełożyło się na zwiększoną obecność personelu w siedzibach Instytutu oraz intensywniejsze wykorzystanie infrastruktury technicznej, w tym oświetlenia, sprzętu biurowego i laboratoryjnego. Dodatkowo, wydłużony sezon grzewczy w 2025 roku w porównaniu do roku 2024 skutkował dłuższą i bardziej intensywną pracą urządzeń grzewczych oraz systemów wspomagających ich funkcjonowanie, co miało bezpośredni wpływ na zwiększenie zużycia energii elektrycznej.

Analogiczne uwarunkowania wpłynęły na wzrost zużycia energii cieplnej, w tym wysokometanowego gazu ziemnego. Wydłużony sezon grzewczy w 2025 roku spowodował konieczność dłuższego utrzymywania ogrzewania budynków, co przełożyło się na większe zapotrzebowanie na energię cieplną w porównaniu do roku poprzedniego.

Również wzrost zużycia wody w lokalizacji przy ulicy Trószyskiego był związany przede wszystkim ze zmniejszeniem liczby dni pracy zdalnej, co skutkowało większą liczbą pracowników korzystających z infrastruktury sanitarnej w trakcie dni roboczych. Natomiast zużycie wody w lokalizacji przy ulicy Słowiczej w 2025 roku było niższe niż w roku 2024. Różnica ta wynikała z wystąpienia w 2024 roku awarii wodociągowej, która spowodowała ponadnormatywne zużycie wody. W przypadku braku tej awarii w 2024 roku, zużycie wody w 2025 roku najprawdopodobniej byłoby wyższe lub zbliżone do poziomu z roku 2024, głównie z uwagi na ograniczenie pracy zdalnej i zwiększoną obecność pracowników w siedzibie Instytutu.

8. Oświadczenie weryfikatora środowiskowego o zgodności działań organizacji z wymaganiami Rozporządzenia EMAS

OŚWIADCZENIE WERYFIKATORA ŚRODOWISKOWEGO W SPRAWIE CZYNNOŚCI WERYFIKACYJNYCH I WALIDACYJNYCH

Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej reprezentowane przez Dyrektora Joannę Jasińską (nazwisko), o numerze rejestracji weryfikatora środowiskowego EMAS PL-V-0002 akredytowany(-a) lub licencjonowany(-a) w odniesieniu do zakresu 72.1 (kod NACE) oświadcza, że przeprowadził(-a) weryfikację, czy obiekt(-y) lub cała organizacja, o których mowa w deklaracji środowiskowej/uaktualnionej deklaracji środowiskowej(*) organizacji **Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy** (nazwa) o numerze rejestracji (jeśli jest dostępny) PL.2.14-010-99 spełnia wszystkie wymogi rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. dotyczące dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS).

Podpisując niniejszą deklarację oświadczam, że:

- weryfikacja i walidacja zostały przeprowadzone w pełnej zgodności z wymogami rozporządzenia (WE) nr 1221/2009,
- wyniki weryfikacji i walidacji potwierdzają, że nie ma dowodów na brak zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi dotyczącymi środowiska,
- dane i informacje zawarte w deklaracji środowiskowej/zaktualizowanej deklaracji środowiskowej(*) organizacji/obiektu(*) dają rzetelny, wiarygodny i prawdziwy obraz całej działalności organizacji/obiektu (*) w zakresie podanym w deklaracji środowiskowej.

Niniejszy dokument nie jest równoważny z rejestracją w EMAS. Rejestracja w EMAS może być dokonana wyłącznie przez organ właściwy na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Niniejszego dokumentu nie należy wykorzystywać jako oddzielnej informacji udostępnianej do wiadomości publicznej.

Sporządzono w Warszawie dnia 23.01.2026

Dr inż. Joanna Jasińska
Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej
Wydział Inżynierii i Techniki
Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy
ul. M. Skłodowej Curie 1, 01-142 Warszawa
tel. 22 63 80 00 00, 22 63 80 00 01
e-mail: j.jasińska@oos.wat.edu.pl

9. Kontakt w zakresie EMAS

Osobą uprawnioną do kontaktów w sprawie EMAS oraz kwestii związanych z oddziaływaniami Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego, jest p. Aleksandra Bogusz - Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Środowiskowego: tel. +48 22 37 50 638, e-mail: aleksandra.bogusz@ios.edu.pl.

IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Słowicza 32, 02-170 Warszawa
ios.edu.pl